

Своје јасом и јуанеу 15
Мује Букву 2. Дване

P182

СНОХВАТИЦЕ

ЗМАЈОВИНЕ

Свеска I. и II.

P 182

СНОХВАТИЦЕ

ЗМАЈОВИНЕ

СВЕТОКА I И II

БЕОГРАД

НАРНА РАДИКАЛНА ШТАМПАРИЈА
1895.

Цена 2 дин. или 2 круне

P 182

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 61149

ПРЕДГОВОР.

Прво и прво топло захваљујем Матици Српској, која је ову I. и II. свеску „Снохватаца“ наградила и тиме ју широј публици препоручила, — а то ми је у толико више добро дошло, што делцету овом морам сâм да будем издавач.

Том приликом Матица Српска условила је да књизи овој напишем предговор. Она није рекла да предговор тај мора бити опширан, ја дакле мислим да тај задатак смем и сâм што краћим предговором извршити.

Предговор „Снохватацама“ наговестио сам ја још год. 1858. почетком једне песме, која овако гласи :

„Кад сам јоште тако мален био
Да сам, с јанци грлити се могô
Слушао сам ил можда сам снιο.
Слатких бајки“ (песама и нар. умотворина).
„Много, много, много.“ и т. д.

Задржавајући себи право да, по потреби можда већ у ближој којој свесци, свакако

пак на завршетку, коју више рекнем о томе: како стоје „Снохватице“ према мојој личности, молим за сада добронамерне критичаре па и све читаоце, да не дангубе нагађајући и овако и онако, већ нађу ли у књижици овој што добро, за то нека похвале народ српски, и што нађу недобро то нека пришију на моја морална леђа и ту нека све то по заслужи ишибају.

Још нешто. У књижици овој већина је песама такових да ми их је ваљало штампати јужним наречјем. Али ево, јужно наречје претрпело је код мене неких мањих измена. То није за то што ја (било сâм, било са помоћу чијом) не бих знао писати јужним наречјем онако, како данашња правила то писање уче, — већ то је код мене било хотимично. Ја сам помишљао на жеље и разлоге који се са више страна чују, па и на могућност да ће, кад-тад јужно наречје у књижевности нашој сасвим потиснути остала наречја српског језика, — па ако је суђено да заиста тако и буде (у којој ствари ја сам за сада прилично равнодушан) — онда би се то догодило и брже и лакше, кад би се неке ситније особине јужног наречја измениле према особинама наречја источног.

То би била незнатна концесија наречја јужног, према ономе што би му се за то дало. За то ја у овој књизи кад пишем јужним наречјем не пишем: Ђ е већ Г д ј е, не пишем Ђ е т и ћ већ Д ј е т и ћ; не пишем Д и о већ Д ј е о — ит.д. ит.д.

У овом питању радо бих чуо мишљење наших меродавника

Слово: х замењујем, где год се може, словима: в или ј.

Поставио сам себи за правило да у словима: ије, кад у јужном питању замењују источно: е или е, па кад због метрума изостане из њих: и, да ту не стављам знак елизије, — ал ми се то на више места поткрало. Ову недоследност и још некоје које сам тек доцније опазио, гледаћу да избегнем у даљим свескама — ако наша публика омогући даље издавање „Снохватица“.

У Београду 22. Авг. 1895

ЗМАЈОВА.

Вила Андосила и птица невидица.

Кад су виле на зборишту биле
У горице код своје водице,
У по ноћи под пуним мјесецом
Упита их птица невидица :
Је л вас која кад у цркви била ?
— Све су виле једно говориле:
Малена је и највећа црква,
Кубе ниско а зидови тјесни;
У цркву се не улази с крили,
А без крила на муци је вила.
Наш је олтар шири од ширина,
Наши крсти виши од висина;
Не да с' чути, не да се видјети
Наше бдење и наше јутрење.
— Ал говори вила Андосила :
Чуј и мене, птицо невидицо,
Најмлађа сам најзад имам гласа !
Кад заславе звона у недјељу
Ја се млада крадем од сестара,
Свргнем крила ка да нисам вила
Већ дјевојче убого сироче,
Пак допратим протопоп Недјељка
Од његова двора до мрамора,
До мрамора, прага црквенога,

Отуд слуша́м прото́во поја́ње,
 Све́те рјечи, којим ране лјечи.
 Ка́д доко́на хришћанску́ литургу́
 Изила́зи протопо́п Не́дјељко
 Па́к њего́ва замири́ше ду́ша;
 Ја стари́ну у ру́ку цјели́вам,
 Он десни́цом мене́ благоси́ља,
 А на мени́ нова́ крила́ расту.
 Ка́д долети́м у ко́ло ви́линско
 Све ме дру́ге и грле́ и љубе́:
 „А́ндоси́ла, а́ла си́ нам ми́ла!
 Гдје́ си́ би́ла те́ си́ тако́ ми́ла?
 А́ мири́шеш ка́ да ра́јем ди́шеш “

Тамновање дука Лукино.

Зацвјетало бадем дрво, —
 Цвјет му опано.
 Ожени се дука Лука, —
 Јада допано.
 Јадовао, тамновао
 Дванест година
 У тамници Проклетији
 Паше Нубера.
 На тамници једна врата, —
 Само улазна;
 Ко уни́де не изи́де
 Свога живота.
 Ка́д протече́ двана́еста
 Ду́га година
 Ал се ши́ром отвори́ше
 Врата́ тамни́чна:

Отвори их вјерне љубе
Топла молитва,
Десна рука и топуза
Синка њихова.
— — Кад ишета дука Лука
Из Проклетије
Очи таре да се бјела
Свјета нагледа.
Њему љуба показује
Синка једина.
Њему синак показује
Мртва Нубера.

Сарајевка Смиља.

Чудило се бутун Сарајево
Смиљиноме предиву и ткиву
И Смиљином злаћаноме везу.
Питају је и с десна и с лјева:
„Гдје научи тако танко прести,
Тако ткати, златном жицом вести?“
Смиљана се њима нашалила:
„Мене виле прести научиле,
Мене виле ткати научиле, —
А ја, Смиља, рођена везиља.“
Чуле виле па су бесједиле:
„Није наше ни прести ни ткати;
Нама мјесец мјесечину преде,
Наша ткаља сунчева је мајка.
Није Смиља наша ученица,
Већ је Смиља своја мученица.

Пак јој муке истанчале руке,
Истанчале руке самоуке.
Хоће Смиља рува вилинскога,
И има га, — и просто јој било,
И носи га, — и доликује јој.“

Добошар и Мара девојка.

Добош лупа а добошар виче:
„На пролеће биће ратовања,
Ратовања, познога кајања;
Свака цура нека се привија
Око свога богом суђаног, —
Лепа Мара око добошара!“
Послушале цуре добошара,
Само Мара гласно одговара:
„Иш не праши, лудо дабилудо!
На добош се ливада продаје,
А Мара се по вољи удаје.
За немила нисам се родила
Ни за цара, кам' за добошара.“

Девојка на цијени.

Пођох на воду,
Нађох јабуку;
Питам чија је,
Веле „твоја је“.
— Нећу јабуке
На пут бачене;
Мени јабуке

Дајте у руке
Да их прегледам
Јесу л румене:
Пак да изберем
Која ј' за мене.

Гром осветник.

Гром се вио од приморске стране
А удрио по сред Сарајева
Гдје је Синда на ћерћеву везла
Жицу златну по свилену платну.
Шта је везла љепота дјевојка:
Слатко име свога миодрага,
Од Приморја Чајковић Павиша,
Жељеника, свога заручника.
Гром удрио, — Синду не шинуо;
Гром удрио, — ћерћев не сломио,
Оста свила каква је и била —
Гром спухори име на везиву
Као што је јутрос у Приморју
Спухорио латинци на руци
Невјерника, Чајковић Павиша.

Маркови погледи.

Разболи се Хајдар ла́ла силни
Од погледа Краљевића Марка
С царска друма, кроз прозора свога.
Ил су биле очи урокљиве,
Ил је сила пушљаива била,

Ал гахвати грозница тродневна —
Под њиме се демир одар тресе
Долазиле бабе на бајање,
Слушале му клапе и бунцање;
Не смију се, — није за смијање.
Кад су бабе лалу оздравиле
Лала прича на збору јуначком :
„Ја с' не бојим Краљевића Марка ;
Три бих Марка на мегдан зазвао,
Сво-тројици главе посјекао,
Још бих пито : гдје вам је четврти ?
Ал не волим Маркових погледа ;
Од тих трица налази грозница“.

Пак он своје и не жали главе.

Десет било, пет остало ага
Док свладаше на прјевари Влајка,
Шчетали му руке одазада,
Питали га од којег је града,
Гдје ће црна да му кука мајка,
Гдје ће пуста да лелече љуба ?
Везан Влајко њима одговара :
„Ја вам нисам ни од којег града,
Већ од села што имена нема,
Гдје јунаци не мру од болести,
Гдје-но мајке не кукају синке,
Не кукају, већ их осветују,
Гдје-но љубе не лелечу војна,
Не лелечу, већ га осветују ;
Пак ја своје и не жалим главе,
Јер ја имам и мајку и љубу, —

Један живот а два осветника,
А трећи се у колевци њиха, —
Мала глава на ханцару спава.“

Бачка најбоље пролази.

Пружила се лоза Врушкогорска
Преко Бачке до равна Баната,
Поврх Бачке начинила хлада
А грли се с пшеницом банатском.
Мило Срему, мило и Банату, —
Најмилије Бачвану у хладу :
Једном руком погачу прелама,
Другом вино у пехар налева
Пак наздравља и десно и лево,
Пола Срему а пола Банату.
Они чују пак му догласују :
„Ко у среди, средина му вреди.
Он ће знати да нам шалом врати;
У весељу ти си на прочељу!“

Дјевојка мрзи неправду.

Да сам птица — боже мили —
Имала бих крила,
Нисам птица — боже мили —
Па не требах крила.
Имам бурму — боже мили —
Од Крилана бана ;
Он се крџи — боже мили —
По широком свјету,

Брани правду — боже мили —
А неправду сјече
Чекајући га — боже мили —
Док ју не посјече.

Сватовска.

Кад се жени краљевић Данојло
Харче свати пуну оку злата
Да позлате врата од вајата.
Ми на врата не харчимо злата,
Само смиље, чимин и ковиље,
Што мирише кад срце уздише.
А злато је доведена Мара,
Кујунџија Марин ђувегија.

Три мајке.

Отео Зај-бег Злату мајчину,
Ранио љуто мајку Златину,
Повео Злату да је потурчи
У фирдосани, турској џамији.
Ал погле, брате, чудне промјене:
Гдје-но је била турска џамија
Ту се саздала црква Христова,
Пред црквом стоји мајка Златина,
А за њом мајка бега Зај-бега,
У цркви свјетла мајка божија.
Прва је мајка кћери зборила:
„Овдје не боли рана ни која“.
Друге је мајка сину зборила:

Ово је црква твојих дједова.”
И божја мајка тихо прозбори :
„Овдје се враћа свако давање,
Овдје се прашта свако кајање.“
— Зај-бегу чалма с главе ниспаде,
Подиже десну, пак се прекрсти.
Загрли њега мајка Златина, —
А Злату мајка бега Зај-бега, —
А све их грли мајка божија.

Сватовска.

(кад полазе с младом.)

Далеки путе, ваља журити,
Да нова мајка Мару не чека.
Доста је стара снају чекала,
Седам данака, седам година;
Свако је сунце за њу питала :
Јеси л ми, сунце, видло снајице ?
Свако је сунце њојзи зборило :
„Снајка је твоја љепша од мене ;
Биће ти топло њено грејање.“
— Жури се, жури, Маро невесто,
Да нова мајка дуже не чека,
Да види стара је л то истина !

Пчеле и протопоп Недјељко.

Зујкале су пчеле уљаником
Око трмке, око своје цркве,
Ка да зборе тајне разговоре.

Слушао их протопоп Недјељко;
Три године разумо их није,
Двје године гађо и нагађо,
Шесте сјео, брижан невесео,
Што не може да их разумије.
Тадај паде једна пчелка златна
На сребрну браду Недјељкову,
Браду љуби, разговетно збори:
„Уморниче, стари духовниче,
Ти нијеси од овог свијета,
Ма да ти је на земљи кољевка,
Ни ми нијесмо од свјета овога,
У рају је пчелија кољевка, —
Бог нас зове својијем птицама;
Не шаље нас за наше медање,
Већ нас посло људма на гледање.
Твоја јесте на земљи кољевка,
Бог ти дао пак си протовао,
Свјетлао си чином и начином,
Хитао си сјеме у вријеме,
Сјеме чека дажда божијега,
Иза дажда сунца божијега, —
Чекаће га и дочекаће га;
Тебе чека у рају насеље.
Склопѝ очи, духовниче стари,
Склопѝ очи, врјеме ти је поћи!“
Склопи очи протопоп Недјелко,
Тихо поје а с душом се дјели, —
Није знао кад је умирао.
Кад се душа отрже од тјела
Пред њом прха злаћена пчелица
Да јој каже путе у небеса,
У насеље раја божијега.

Осветница.

Богуј, боже, — царуј, царе, — пашо, причекај!
У добру је ласно чекат', — брзо'ш дочекат'
За тебе се пушка пуни што не промаша;
Нема другог да је пуни већ дјевојка ја.
А пушка је даницкиња заручника мог;
Осветићу мртву главу, помоћ' ће ми бог.
Та ни твоја мајка нема, нема сина два, —
Зацвиљеће за јединцем ка' и његова.
А ја ћу се смиловати пак је тјешити:
„Убила сам љуту гују кад је ниси ти
Искидала, раздробила још у кољевци.“

Ај ђидо мома са села!

Ај ђиди мома са села!
Кршна је, чила, весела;
Натијева грло момачко,
Надигра коло варошко.

Ај ђиди мома са села!
Кршна је чила, весела;
Не гледа момка ђавоља,
Обори оком сокола.

Ај ђиди мома са села!
Кршна је, чила, весела;
Задјене чемин заовлас,
А варошанку за појас.

Ај ђиди момо са села,
 Кршна па чила, весела!
 Да ми је круна сјајица
 Би л би ми била краљица?

Ћуда ће, куд ће...

Златна икона водом пловила;
 Пред њом кандјело тихо горјело;
 Рука босиља пут им пробија;
 Лебди над њима мирух тамјана.
 — Сви се брјегови томе клањали,
 А како не би људи јађани!
 Сви се клањају, сви се питају
 „Куда ће, куд ће златна икона
 И на икони свети Никола, —
 Хоће ли к нама, или ће другима?
 Благо си цркви коју оснује,
 Благо си брату кога огрије,
 Благо-но срећи што га цјелује!“

Хајдук Вељко

Ој крајино, јуначка хаљино:
 Неготине, ћерћели кошуљо
 На јунаку, на делији Вељку, —
 Он се тобом, ти се њиме дичиш.
 Он не чека да му Турци дођу, —
 Јуришање њему радовање;
 Из ненада грђе Турчин страда
 Кад се Вељко са јуриша врати

Он истреса из чепкен-рукâвâ,
Из јелека, око срца свога,
Трњинице, пушчане дарове,
Чиме су га даривали Турци.
Пита Стана : колко имаш рана ?
— „Немам, Стано, ранâ од Турака,
Већ ја имам рана од Србаља.
Без помоћи стрмо ћемо поћи.
Злоба злови док ми не докоби.“

Шта мисле пјетли и кошке.

Цију, вију, — ухватили лију,
На ноге јој вргли лисичине
Пак је носе да јој село суди.
Село пита попа испосника,
Попе пита коке и кокоте :
„Како ћемо лисицу проклети ?“
— Кокадија, мудра ко кадија,
Мало мисли, брзо одговара :
„Прво ћете рсуза по глави,
Потље кун'те како годјер знате !“

Бог им суди, да не суде људи.

Осула се дажда од облака,
Лије, бије у то море сиње.
Још га пита да истину каже :
„Је л ти, море, право ил ти криво ?“ —
Нит му криво, нит му право било,
Већ је море дажди говорило :

„Мили роде, нисам жељно воде,
 Нит је тражим, нит са себе стрјесам !
 Што ми придаш, то се не познаје.
 Ал су близу њиве Гајинове,
 Три године нису орошене
 Већ се гуше од паклене суше
 Њима треба дажде од облака.“
 Одговара облак са висина :
 „Ти не жали њиве Гајинове,
 Ни Гајина, ни његове синке,
 Нек се гуше од паклене суше;
 Бог им суди да не суде људи —
 Гајиновци роду одродници,
 Гајиновци српски издајници.“

Куши-ђидија

Божје и вражје
 Све се ижени,
 Само остаде
 Куши-ђидија
 Док има вина
 Да га с' напије,
 Кад има капе
 Да је наери.
 Њиме се младе
 Моме маскаре :
 Како је, како,
 Куши-ђидија ?
 „Добро је, добро,
 Цуре цунцуре,
 Једном на десно,

Другом на лјево ;
Данас весело,
Сутра пресјело “

Није була, већ је домишљанка.

Бесједила танка Радованка :
Ај хајдуче Лабудовић Мѧне
Ти баш нећеш да на своје крећеш,
У Србаља не тражиш шићара ; —
Ал ја, лѧда, сад ћу бити мудра :
Сутра ћу се потурчити млада.
Ти ћеш удрит', поробит' ми дворе ; —
Па нек гори што је за горење,
Нек се носи што је за ношење,
Нек се води што је за вођење.
Ти ћеш булу довести у цркву
Да ју крстиш, да јој душу спасеш ;
А она ће прекрстит' се сама,
Још ће рећи пред сватима свима,
„Нисам Фата, већ сам Радованка,
Нисам булка, већ сам домишљанка.“

Калуђер.

Калуђеру, обасјана душо,
Блједо лице, измучено тјело,
Близу гробу, далек од кољевке,
Куд ходариш, што мира не тражиш ?
— „Мир вам, дјецо, мир вам, браћо драга,
А ја имам путе обикнуте ;

Седамдесетиседам година
Њима лазим, пртим и богазим.
Божићујем у Јерусалиму
А на гробу Христа божја сина;
Васкрсујем у Стамболу граду
Испред врата ајне Софијане,
Гдје не има бдјења ни јутрења,
Гдје не има звона ни звоника.
Ту поменем Христа мученика;
Чим поменем мученика Христа
Упут чујем звона акатиста,
Звона славе од Јерусалима, —
Софијана у срце их прима.
Софијана чека спасовање
Ка' што чека бог ваше кајање.“

Што брзо, брзо.

Ој дружино, слушај да не дрјемаш.
Кад сам био у колјевци дјете
Видјех спужа узјакат' на спужа
Да покаса жапцу у сватове,
Гдје ће бити пива и јестива,
Игре лаке, свирке свакојаке,
И дарова из богата рита. —
Нуто кâса, таман за џамбаса!
Куд се дйже ту већ јучер стиже;
— Ал не нађе жабâ младјенаца,
Ни њихових синак' ни унука,
Јер од рита ни барице нема;
Године су тудјер сувовале
Пак се легу скакавци по пијеску.

Скакавци су враголани прави,
Један пита, други одговара,
Један пјева, а други отпјева :
„Благо спужу јахајућ' на спужу, —
Куд науми тамо досалдуми.
Кад су брзи да их бог поживи!“

Хај мор' девојко....

Хај мор' дјевојко, л'јепа јабуко,
Мени кућена, — ком' си сућена ?
„Јесам дјевојка, нисам јабука ;'
Ја не опаднем кад ме покуде, —
Мене покуде, мене ни бриге.
Ком' сам кућена, нек ме не гледа,
Нек ме не гледа, нек ме не пита.
Ком' сам сућена нека причека,
И ја ћу чекат' војна достојна
Док му се жедна сабља напије,
Сабља дједова крви душманске.“

Соко и утва.

Ухватио соко сиви
У језерији
Утву рибу чилу, милу,
Златоперајну ;
Ухвати је, испусти је
Насе у воду
Да не згине чила, мила
Риба на сунцу.

Остаде му златан кљунак
Од златоперја ; —
Поноси се златним кљуном,
Златном колајном.
А утва се у језеру
Посоколила ; —
Не зову је другарице
Својом утвицом,
Већ је зову, од милоште,
Својим сожолом.

Ведро небо, видим га кроз грање...

Ведро небо, видим га кроз грање.
Што је зв'језда, све су на небесју.
Да их бројим, ноћца ми је мала ;
Што да бројим, нек се броје саме :
Ја ћу бројит' колко је конака
Из далеке земље Приморије
Од куд ће ми ђувегија доћи.
Пет конака, ако сам му драга ;
Ако нисам, жив' ми била мајка,
Колко зв'језда, дај толко конака !

Сараволска мода

У нашему селу Сараволу
Доведоше нову вођевину.
Поиграла од весеља дада ;
А њој вели обрвача млада :

„Играј, бако, играћеш једнако
Док је мене, снаје доведене;
Свираћу ти свакојаке ноте,
Ја сам рода где је муштра мода.“
— Тако снаја и вели и ради,
Док се једном дади не досади,
Пак заману снагом и тољагом,
Вошти леђа, да лице не вређа;
Па још вели, кâ да крушке дели:
„Ето, снајо, сараволске моде, —
Дотерати, или отерати!“

Смиље.

Зло ти поље које нема биља.
А жалосно која нема смиља.
Биље беру бабе рањенику,
А дјевојке смиље вјеренику.
Тешко оном коме беру биље!
Благо оном коме носе смиље!
Смиље има брата рузмарина,
А рузмарин сватове сазива.

Изгинули сватови.

Распаса мајка гором дозива:
„Гдје си ми, гдје си, сине Милуне?“
Овдје сам, овдје, мајко рођена,
У глувом кланцу, у јадиковцу,
На груд'ма лежим мртвој дјевојци,

Мртав је дјевер њено узглавље,
 На мртва кума руку клонула,
 Свати су наши мртви заспали,
 А мојим ранама' нема мелема,
 Ја душу купим, да је испустим;
 Испустићу је пушку љубећи
 Која је стигла Кара-Османа
 Што српске неве давно отима, —
 Ово му, мајко, отма последња.

Крчмарица Ла́ла и горини првијенци

Вино пије крчмарица Ла́ла
 У широкој у механи сама,
 Мора сама кад дружине нема,
 Сама пије, сама себи плаћа. 5
 Тако пила, тако самовала
 Од Митрова до Ђурђевог дана;
 Остадоше гроши и дукати,
 Оста благо гдјено је и било,
 Ал нестале у подруму вина.
 — Ђурђев данак, хајдучки састанак. 10
 Око Лале озелени грање,
 Дочекало своје чековање:
 Иде Вића из Бјелоселића,
 Лази Вуле испод Орље Куле,
 Стиже Дане, не знам с које стране, 15
 Са зимишта дуга и суморна,
 Са одмора хајдуку уморна,
 Стаса Мајна, што га крије тајна,

Зими тајна, љети гора чарна, —
А за сваким по неколак другâ; 20
То су, брате, горини првјенци,
Док не дођу горини прваци,
Док не дође старина Новаче
И са њиме дели-Радивоје,
Док не приспе Новаковић Грујо 25
И још бољи, — кад би бољих било.
Уљегоше горини првјенци
У Лалину широку механу
Да с питају за јуначко здравље
И да гуну што је за гутање. 30
Први уђе Бјелоселић Вића,
Засјени га воштаница свјећа,
Свјећа гори а тамјан димори, —
Он се врати, застаде на врати.
Уђе Вуле, онај с Орље Куле : 35
Видје Лалу на одру прострту ;
Ех њезине очи заклопљене,
Ех њезине руке прекрштене, —
Он се врати, застаде на врати.
За њим Дâне, кô птица са гране, 40
Ка, -но што се иде на весеље,
Видје јаде пак се и препаде :
Чело главе крчмарице Лале
Гори свјећа, гори воштаница
А о свјећи листак хартилистак, 45
Биће, бѐли, да ту нешто пише,
Ал кроз сузе прочитат' не може.
Он дозива побратима Мајну :
Чати, брале, шта нам пише Лале !
Мајна чита себи и дружини : 50

„Збогом, браћо, збогом пријатељи!
 Умрла вам крчмарица Лала,
 Умрла вам сеја и гостиља,
 Убила је чама и осама. 55
 Зимска чама, предуга осама,
 Наћи ћете гроша и дуката
 Ал нећете у подруму вина.
 Благо вама да ме укопате;
 Али, браћо, просто вам не било 60
 Ако мени задушја не дате,
 Да се рујна вина напијете,
 Око мене коло поиграте
 Још ме чујте, браћо моја драга,
 Иза горе ви већ знате дворе,
 Бјеле дворе Љутице Богдана, 65
 У Богдана девет винограда,
 Под дворима девет подрумова,
 Сви су пуни мирисава вина.
 Љутица га пије и не пије;
 Има чиме али нема с киме, 70
 Бјеже гости његове љутине.
 Потјеците у те бјеле дворе,
 Пренесите три подрума вина,
 Вам трећина, а њему већина,
 Доведите и Богдана бана 75
 Да се старац с вама провесели,
 Нека знаде шта друштво ваљаде, —
 Моја даћа, а ничија плаћа.
 Не касните, тако учините,
 Последњу ми жељу допуните! 80
 Прије тога гроб ми не копајте.“
 Разабраше горини првјенци,
 Разабраше што им књига пише,

Поскочише на ноге лагане,
Право, здраво к Љутичиним дворма 85
У по ноћи, кад Љутица спава.
Срећа дала : пушка не требала,
Не требала ни вел'ка ни мала.
Пренесоше три подрума вина
У бачвама, у тулуминама, 90
Хај онога све мирисавога ;
Донесоше пива и јестива,
Доведоше и Богдана бана.
Али бива руке из неруке.
Бива среће из црне несреће : 95
У механи крчмарице Лале
Већ не гори свјећа воштаница,
Нити кука птица кукавица,
Већ се Лала пред механом шета
Тер помаже да се вино слаже. 100
Гласно пјева крчмарица Лала :
„Хвала, браћо, од подрума мога
Што његову оросисте сушу,
Не за моју, ни за чију душу,
Већ за вашу гушу пјеванушу; 105
Ја сам пила док је била зима,
Сад ви пите до Митрова данка,
Ја ћу служит', весела нам мајка !“
— Вино пише пак се веселише,
Шуркулију Лали опростише. 110
Ал наздравља крчмарица Лала
Триш-четириш Љутици Богдану,
Ситно кити, да је слађе пити,
Слатко збори кâ поток у гори
Љутици се чело разведрило, 115
Испод мрка смејуши се брка,

Мор-доламу о земљицу вура
 Пак поведе коло наоколо ,
 Грли Лалу, халали јој шалу,
 И попјева, кâ да муња сјева : 120
 „Ај горицо, српска слободицо,
 Из тебе ће поникнут' цвијеће,
 Нама хоће, а душману неће.
 Ај хајдуци, и људи и вуци,
 Људма људи, а вуцима вуци, 125
 Ваше груди метеризи тврди,
 Ваши мачи од синцира јачи,
 Ваша рана рајина одбрана ;
 Пак се бите, робље слободите, —
 Кад затреба и мене зовите !“ 130
 Оде Богде кући пјевајући,
 Оста гора соколе бројећи,
 Крчмарица соколе појећи.
 Подвикује Соколовић Дане
 Да се ори на четири стране : 135
 „Нема шале без сестрице Лале.
 Сва ће гора дуго мирисати
 Од Богдина мирисава вина ;
 На мирис ће и душмани доћи, —
 Хоће доћи, ал ће грдно проћи!“

Варошанка посатла сељанка.

Варошанка постала сељанка,
 Довела се за Чамбељу Марка.
 Усне гриска што је кућа ниска,
 И та трска варошанки мрска.
 Све се трћи и по мало прћи.

Све се ачи кад шагонет свлачи,
Све се чуди кад је свекар буди :
„Устај, Лено, да косимо сено!“
Ципелица стоји до опанка,
Пак се бечи, кâ да је из Беча,
Керебечи, кâ да ј' пуна злата,
А од злата ни помена нема.
А опанак ципелицу гледи :
„Мустра мала, а велика беда,
Дошла беда да ми заповеда“.

Бога моли село Присојево...

Бога моли село Присојево
Да не пане дажда од облака,
Да не скваси на сватима перја ;
Јер су свати рано подранили,
Сто јунака стићи ће од мрака
По Руменку најљепшу дјевојку ;
И одвешће *најљепшу дјевојку*
За Леака, *најбоља јунака*.

Невјестини дарови...

Ој јаворе, јаворе,
Видјо си ми дарове,
Видјо си ми дарове
Сад ми видиш сватове.
Свекру носим челенку
На коњицу зеленку ;
Свекрвици ормаган,

На њему је бисер сам ;
 Дјеверима кошуљу
 Васкрсењску ношуљу ;
 Заовама златан вез
 Што га везем седам љет'
 Војну моме никој' дар,
 Само срце из њедар',
 А у срцу мирис-цвјет,
 Да мирише цјео вјек.

Ивна и Дивна

Кад се куга дохватила Срема
 Заређала од трема до трема ;
 Поче косит' села и градове,
 Свет умире, а гробља се шире.
 Само једно Купиново бело
 Здравовало, али страховало :
 Најздравије две сестрице младе :
 Једно Ивна а друго је Дивна.
 Ивну просе краљевоме сину,
 Дивну просе женском намастиру ;
 Ивну просе кићени сватови,
 Дивну просе божији анђели
 Да одкупи Купиновско здравље.
 Иде Ивна, иде уз њу Дивна
 Кад су били друму на раскршћу
 Ту је Дивна сестру загрлила :
 „Збогом, сејо, на овоме свету !
 Ево теби мој ћердан од злата
 Јер се мени осипа са врата.
 Ево теби мој прстен са руке

Сам силази, пак теби полази.
Ево теби срце из недара,
Да имадеш од сестрице дара.
Ти ћеш сада лево, у Краљево,
А ја идем десно, у Небесно,“

Рашта Вића оде у хајдуке

Питали се у гори горштаци
Рашта који дође у хајдуке.
Чуј шта прича Бјелоселић Вића :
„Дошао ми ага из Цапрага
Турски гладан, па турски и жедан,
Пак ја кѣру износим вечеру.
Ије, пије, кавуни, тутуни,
Још ме пита гдје ми је љубовца.
А ја њега : гдје твоја булка ?
Разљути се ага из Цапрага
Пак замахну руком и чибуком.
Моја рука немаде чибука, —
Без чибука ага зајаука.
Мало паде, никад не устаде.
Ја с лешине поскидах оружје,
Рекох љуби да се у род врати ;
Она мени : шума ти је мати!“

Неће Ми́ла за цара.

Запуцали гласни цевердари,
Поскакују хати кâ крилати
Пред Милини даворови двори ;

Двори ниски а Мила висока, —
Кроз прозор јој љепота просјала,
Досијала до царева града;
Пак је царе пратио сердаре,
Пак је царе опремио даре,
Да се Мили поклоне сердари,
Нек је просе да за за цара пође.
Не зна мајка шта да одговара,
Ал је Мила сама говорила:
„Поздравте ми цара честитога,
Љубите му и скуте и руке,
Ал му другу тражите дјевојку.
Није Мила за цара одрасла,
Њој не треба ни круна ни благо,
Већ њој треба што јој срцу драго.“
— То изрече, у гору утјече.

Соколова напомена.

Колико је у години дана
Истолико на јелици грана,
Колко грана толико гаврана;
А на врху соко се њињуха;
Воли соко стајат' на високо
Одаклен се види на широко.
— Пуче пушка подаље од луга,
Чија пушка, соколова друга:
Хајдук Вића из Бјелоселића
И његове чете осветничке.
Отиште се јато гавранова
На крстине, душманске лешине,
Те одлану јеловоме грању,

Сам остаде соко на високо
Одаклен се чује на широко,
Пак он кличи пријатељу Вићи:
„Ала хвала, дружино опрана:
Добре пушке и мишице мушке,
А још боља срца у јунака!
Сад починте да се одморите;
Јер још није главна боја било, —
Косово се није осветило.“

Осечкиња девојка.

Беседила цура из Осека:
„Дај ми, боже, девоват' до века!
Док девијем донде и царујем, —
Девојке су круном крунисане,
А жене су ланком опасане.“
— Ал не прође ни година дана:
Осечкињи круна додијала
Пак је дала за рибара плава
Који нема ни дуката злата,
Само има мрежу од канапа:
Њоме лови рибу на поворку, —
А данаске улови девојку.

Бечејкиња.

Збогом брате, идем у солдате,
Да не гледам турскога Бечеја!
Бечејкиња вера од шечера —
Шећер била, пак се растопила.

Двје сабље.

(МУХАМЕДАНСКА)

Ај валахи, чуда и пречуда:
 У Тадије „сабља са очима“, —
 Алал му је, нека гледа њоме!
 — У Османа сабља без очију,
 Ма и слјено ум'је сјећи л'јепо.
 Двје се сабље јучер судариле, —
 Тадијиној очи искочиле,
 На Тадији ране небројене,
 Пита када Танковић Османа:
 Колико је на Тадији рана?
 Одговара Танковић Османе:
 „Колико је на Тадији рана
 Тол'ко ћу те пољубити пута,
 Пак ћеш знати, а пожалит' нећеш.“

Три галеба.

Састали се над морем галеби,
 Два весела, један невесео,
 Један вели: „Благо си га мени!
 Видјео сам Приморку дјевојку,
 Ње љепота сунцу одговара
 А мјесец јој сива из њедара;
 Ја јој рекох: За цара би била,
 А још боље за царева сина.
 Насмија се приморкина мајка:
 Моја шћера већ је испрошена
 За јунака Делиманић Жарка.“
 Други вели: „Благо си га мени!

Видјео сам Делиманић Жарка,
Вита стаса и јуначка гласа
На челу му миље и озбиље,
Л'јепо миље, још љевше озбиље,
За њим иде триестина свата.
Поскочише у гаету танку,
Одбише се морем пјевајући
По дјевојку, по твоју приморку."
Трећи вели! „Тешко си га мени!
Гдје сам јутрос од жалости пао
Сусреле се до дв'је црне мајке,
Једна пита: камо зета мога?
Друга пита: камо моје снајке?
— Твога зета вали прогутали.
Твоју снајку за њим одазвали."

Добрен и Десанка.

Ко то чува у пропланку овце,
У пропланку Кунаре планине
Гдје је трава тако мирисава,
Дивна трава, — али игра глава.
Чува овце Добрен и Десанка. 5.,
Чували их три године дана
Све се зовућ' браћом и сејицом.
Никад брацо не подиже руке
Да загрли сејицу Десанку,
А Десанка б'ја за грлење 10.,
Ка и Добрен б'ја за волење.
Чува овце Добрен и Десанка;
Једно б'јело стадо Добреново,
Друго б'јело стадо Десанчино, —

Свако за се росну траву пасе. 15.,
 Ал данаске стаду додијало
 Туђити се на једном пландишту,
 На једној-зи бистрици водици,
 Под једнијем сунцем и мјесецом,
 На једнакој дажди и омари, 20.,
 Па се ближи једно ка другоме
 На уранку, на пољу росноме.
 То не видје Десанче дјевојче,
 Ал видеше очи Добренове,
 Пак ће рјећи што му је на души : 25.,
 „Чу-ли мене Десо ил недесо,
 Сејицом те више звати нећу :
 Или ходи куд те срце води,
 Ил меника буди вјерна љуба!“
 — Замисли се тананка Десанка, 30.,
 Мисли бере пак му проговара :
 „Додајдер ми пушку са рамена,
 У вис баци један камен мали,
 Ако згодим камечак у лѣту
 Ти сејицу назови љубовцом
 (:Бог ће дати, пак ће тако бити:). 35.,
 Јер, Добрене тако ј' данас врјеме,
 Игра глава и мени и теби, —
 Близу вуци, а близу и Турци.
 Ако суну бјесни Кладушани
 Једно другог ваља да одбрани ; 40.,
 Ил се деси, што нам увјек прети,
 Једно другог ваља да освети.“
 Пружи пушку Добрен својој друзи,
 Нишан хити камен од двје оке,
 Не баца га небу под облаке 45.,
 Већ до врха понајниже јеле.

На то Деса неће да опали,
А Добрен се намршти, разљути
Па извади бурму из њедара,
Куд је баци, то знају облаци
И Десино око соколово ; — 50.,
Она пушку наопери вису,
Круто стаде, пушци огањ даде,
Златна бурма на руку јој паде, —
Једва ју је зрно окрзнуло,
Окрзнуло кад ју пролетјело. 55.,
Ништ не зборе браца и сејица,
Добрен пушку пуни пак је љуби,
Деса бурму гледа и разгледа
Пак је меће на десницу руку.
— То је било јутром у прозорје ; 60.,
А кад сунце на смираје пође
Добрен паде на Десино крило,
Мртав паде, никад не устаде ;
Седам га је погодило зрна,
Седам зрна седам Кладушана. 65.,
Кад то видје несретна дјевојка,
Скочи Деса су три самокреса
Који сваки по дв'је ватре даје
И са пушком што бурму прогађа,
А на ноге јеленскога трка 70.,
И са бурмом на десници руци ;
Она бежи у гору кривудом
Да завара и намами Турке,
Она бјежи а Турци за њоме.
Седам пут' се осврнула млада, 75.
И толико ватра придодала,
Седам сјева, седам турских зјева,
Седам зрна, седам смртних рана —

(Бог ће дати, и више ће бити!) — —
 — А кад мјесец помолио лице 80.,
 Да он види шта је у горице:
 Деса клечи поред заручника,
 Крај Добрена, друга леденога:
 „Мој Добрене, моје несужење,
 Ти ми паде, мој ледени наде! 85.,
 Мој Добрене, тако ј' данас вр'јеме,
 На теб' мртвом данас седам ранâ,
 Ал ја седам не посјекох глава,
 Немах сабље да посјецам главе,
 Већем ево све њихове чалме, 90.,
 Њихне чалме нек ти је узглавље;
 С њима ћу те с јутра покопати,
 Пак ће отић' твоја вјереница
 И светити заручника свога.
 Кад ми бурма није сретна била, 95.,
 Дајбуд' шара била ми сретнија!“
 — Одврже се цура у хајдуке,
 У хајдуке, у самогреднике;
 Нико не зна гдје је и како је.
 Ал кад годе у Кунар планини 100.,
 Грмне њека пушка осветница
 Онда кликне из облака вила:
 „То је шара Десанчина била
 Која никад не омаша циља!“

Мајка српског јунака

Мајка жељка сина Вељка
 С поља Косова;

Жељкује га и страхује,
Ноћу не спава.
Сама га је опремила, —
Што га жељкује?
Знала га је куд га шаље, —
Па што страхује?
Јер је мајка, није камен,
За то жељкује;
А синак јој млад и зелен,
За то страхује.
Ал ево ти старој мајци
До три гласника:
Прва стиже соко птица:
„Зачео се бој.“
Друга птица кукавица:
„Рањен синак твој.“
Трећа птица голубица:
„Издахно је већ.“
„Стан’те, птице!“ вели њима
Мајка Вељкова,
„Хоће л’ узбит’ душманина
Српске деснице?
Хоће л’ образ освјетлати
Сложне делије?“
Три гласника одлетјеше,
Ништа не зборе.
А мајка се богу моли
Сву ноћ до зоре.
Ноћ трајала стотинама
Дугих година; —
Мили боже, је л’ ти стигла
Њена молитва!?

Црногорка одговара на питање.

Ој дјевојко, гдје си се родила?
„У колиби, — уџером се звала.“
Чиме су те малену повили?
„Пеленама лободина листа“
Црногорко, чиме си пѣтана?
„Опомајче гладовањем расте.“
С ким си млада до сад друговала?
„Мало с вуцим', а мало с хајдуцим'“.
Ој лепојко, би ли се удала?
Тебе траже за пашина сина.
„Бав' полока̂ пашинога сина!
Прѣжам пашу, да му срубим главу,
Да осветим и оца и мајку.“

Дежељанка и зелен бановић.

Шелетао зелен бановићу
По дежељи, свој дидовини,
Сапазио липу дежељанку
Кад косила траву миришаву.
Осташе му очи на дивојци,
Остаде му срце на дивојци.
Ал не паса један тједан дана
Ајај јада на госпунца млада!
Зајаука зелен бановићу
Ка̂-но да му беневреке прашаш:
„Враћај очи, липа дежељанко,
Враћај срце, не видло те сунце!“
— Насмија се дикла дежељанка
Тер одбаци руком и поруком:

„Хватај очи, зелен бановићу,
 Њима гледај танке Талијанке, —
 Што је танко свије се полако;
 Хватај срце, спржило га сунце,
 С њиме седи да кудиљу предеш,
 Куди мене и све дежељанке
 Да се теби слатко насмијемо!“

Ремо Рамовић и Загорица Таде.

Лов ловио Ра́мовићу Ремо	
По широкој гори Трескавици	
Баш у оне у неловне дане,	
Лов ловио, ништ не уловио,	
Ал се Турчин љуто уморио,	5.
Жед га мори у зеленој гори.	
Он ти пође од грма до грма,	
Од бусена једног до другог	
Да потражи хлађана извора;	
Трескавица тим је благословна;	10.
Она има хиљаду извора,	
Уз хиљаду још седам стотина	
Седамдесетиседам извора,	
Напојила б' сву цареву војску	
Још би за дв'је остало излиха.	15.
Ал данаске, кунем ти се друже,	
Као да се виле наљутиле,	
Наљутиле јали нашалиле,	
Сви извори горски усахнули, —	
Нема капи, гдје су били слапи.	20.
Муку мучи Рамовићу Ремо,	
Жед га мори, хоће да изгори,	

Док наиде на пјану механу.
„Крчмарице, сједоглава Паво,
Амо воде, ма не било хладне! 25.
Носи брзо пуно за готово,
Платићу ти ел дукатом жутиџ,
Ел дукатом ели буздованом.“
Поклони се крчмарица Пава
Сједоглава али враголава, 30.
Њека тетка Загорице Тада:
„Стани, Ремо, да се разумемо!
Јеси л игдје у животу чуо
У механи да се вода служи?!
У механи има само вина. 35.
Јер да чује Загорица Таде
Да пехаре ја водом испирам
Тешко мени кукуљавој жени!“
Сједе Ремо премишљати мисли,
Пак ромори у брке, у браду: 40.
„Мухамед је сваког харáмио
Ко се храни масном крметинџ,
Ко се поји еџи-бјесом, вином; —
И умр'јећу вина пити нећу.“
Ражали се враголава Пава 45.
Па говори Рамовићу Рему:
„Ајде, Ремо, да се разумјемо!
Вјера твоја не даје ти вина
А механа моја воде нема;
Ал је грџта пустити инсана 50.
У механи да скапа од жеди;
Вараибџ, ја ћу ти помоћи.
Па чу ли ме што ћу да ти кажем:
Љубим тебе у скут и у руку,
Клањам ти се перном буздовану, 55.

— Јер ми мила моја сједа глава —
Јучер к мени свраћали хације,
Све хације с пророкове хабе,
Пак донјели један ардов пића
Које тјече из света тулбета, 60.
Вода права, ал је мирисава,
Силовита, чисто виловита,
Још румена од ђулева цвјета,
А зове се џанче-шербетанче.
Хо-ли пити? ја ћу те служити. 65.
Жедно Туре и меће би пило,
Мањ једино, не пије му с' вино.
— Спаде Пава у пуне подруме,
Донесе му једну купу вина,
Млада вина од дванест година, 70.
Малу купу од дванаест ока:
„Бујур, Ремо, џанча-шербетанче!“
Ремо слâди, по трбу' се глади:
Беаферим џанче-шербетанча!
Арли вода од света тулбета!“ 75.
Туре пије пак све веселије;
Ударило џанче-шербетанче
Ударило у бјело му лице;
Бриге пале, очи засијале.
Пава стâра с њим се разговара. 80
Ремо вољан пак је разговоран,
Он помиње Загорицу Тада
Кој' не трпи воду у механи,
Не да прати ни пехара њоме.
А пита га сједоглава Пава: 8
„Да л познајеш Загорицу Тада?“
„Чуо сам га и видјевô сам га;
Страшан јунак — за сваког страшивца.“

Опет пита крчмарица Пава :
 „Ал ти, Ремо, јуначко кољено, 90.
 Ти се не би забојао Тада
 Да од некуд б'ане из ненада ?“
 Одговара Ремо Рамовићу :
 „Ја с' не бојим никога *једнога* ;
 А *два* лоша избију Милоша. 95.
 Ну да ј' мени данас емериле
 Да наиђем на тог Тада твога
 Не бих дома пошао без лова,
 Без Тадове посјечене главе.“
 — Не зна Ремо да га чује Таде ; 100
 Кроз прозор га и чује и гледи,
 Чује, гледи а брк му се смјеши ;
 Пушта Туре нек по вољи пије,
 Нека пије, — биће веселије.
 Кад је Ремо купуис празнио 105.
 И очима ситно зачкиљио,
 На врати се Таде појавио.
 Запази га Рамовићу Ремо,
 Запази га, али *не једнога*,
 Пјане очи запазиле *двога*. 110.
 Цикну Ремо крчмарици Пави :
 „Сакри мене, посестримо драга,
 Ево до два Загорице Тада !“
 Не крије га крчмарица Пава,
 Што да крије кад се Таде смије ; 115.
 Кад се смије никога не бије.
 Таде сједе вољан за бесједе :
 „Божја помоћ, тето моја стара
 Што те вичу : враголава Пава !
 Дад' и мени џанча-шербетанча 120.
 Да ти њешто доколице причам

И у тебе благослова примим.
Ономад сам полазио дворе
Знаш онога Рема Рамовића,
Уловио лијепу му сеју, 125.
Тер Булија сад је Анђелија,
Брату мила, мени стомилија,
Брату сеја, мени вјерна љуба.
Пак сад тражим пријатеља шура,
Тражим њега од јутра до мрака, 130.
Хвала богу, весела га нађох
Кâ што би се и ја веселио
Да сам сестру за јунака дао,
За јунака за кољеновића
Аман, шуре, не играј се жмуре! 135.
Здраво, Ремо, хајде да пијемо!“

К р с т.

„Мили боже и божићовање,
Што то паде крст са наше цркве?
Је л нас стара вјера изнедала,
Дође л земан да се потурчимо?“
— Крст је часни са врх куле пао,
Кад је пао већма засијао,
Пак он збори тихо апостолски:
Нјесам пао да ме одбјегнете,
Већ сам пао да ме подигнете,
Да вам кушам и вјеру и снагу.
Дижите ме, дјецо мученици,
Дижите ме себе подижући,
Припоменом Лазареве главе,
Благословом светитеља Саве“

Сребрна бурма.

Кујунџија, тако ти заната,
Скуј ми бурму, ал немој од злата!
„Шехерлија, мој л'јепи делија,
Није за те сребрно прстење.“
— Кујунџија, тако ти заната,
Скуј ми бурму, ал немој од злата!
„Саковаћу, шерлија делија:
Ал што ће ти бурма сребрница?“
— Ја ћу бурму да метнем на руку
Најмилијој, најљепшој дјевојци.
Има Босна злата и златија
Довољане за господу бане,
Ал је *једна* Бјелана Тузланка
Што јој круна проз чело просјава;
Она неће ни за којег бана
Само хоће за ме сиротана,
Који злато не харчим на бурме
Већ дукате сиротињи дјелим.

Обвила се винова...

Одбила се винова
Око зелен јавора
Да припуни дебџ хлад
Гдје је заспџ дилбер млад,
Да се дилбер не буди,
Да се чуду не чуди
Што је дошла дјевојка
Баначина сестрица.
Кинула му с калпака

Једно перце тратора.
Могла кинут' још и два
Ал се боји да познâ.
Једно перце тратора
Меће себи у њедра,
Пак побјеже од туда
Ка од ловца кошута.

Ил умр'јети ил своје отети.

Нашали се ком није до шале,
Лекић Мане свом коњу зборећи :
„А мој ђого, бијели зеленко,
Од три боје, пак илем без шаре!
Што си ђога — соја с' господскога,
Што си бјео — ти си снјега јео,
Зеленко си јер си жељан траве —
Дуги пути зопцу позобали
А сњегови траву претрпали.
— Данас ћемо да се алевимо
Алем крвцом паше од Рибника.
Ил умр'јети ил своје отети,
Избавити мог брата рођена
Из тамнице паше од Рибника,
Нека иде обеселит' љубу, —
Давно плаче, за војном нариче.
А шта нама? што којему ваља :
Теби зопца из пуних ахара,
Мени винце из пуних пехара
И још сеја паше од Рибника,
Бул-Атија — крстом Анђелија.“

Нико боље од бекрије Мује.

Бекри-Мујо, гдје ти је ноћиште?
— „Данас овдје, сутра онамондје,
Гдје ме ноге пред зору стровале.
Кад је зима постеља ми бјела
Бјеља него у сама султана;
Кад је лето не видиш ми главе
Из душека, из зелене траве;
Кад је дажда, то је слава права,
Снове сновим да по вину пловим —
Нико боље од бекрије Мује.

Шајкаш Паја.

Мене мало — бела лало —
Капетани траже,
Ал ни мало — бела лало —
Не могу да нађу.
У по дана — бела лало —
Препливо сам Саву,
Метнуо сам — бела лало —
Црвен фес на главу.
Ко ме вија — бела лало —
Нек преплива Саву,
Нека пита — бела лало —
За Шајкаша Пају.
Није Паја — бела лало —
Туђе коње крао,
Већ је њему додијало
С Радецким машират’.

Носит' пушку — бела лало —
Госино јој тана!
Убијати по команди
Јадне Талијане.

СОТОНСКИ ПОСАО.

Браћа су се завадила љуто,
Око чега — око ниочега,
Ни о круну, ни о круновину,
Нит' о земље, нити о тимаре.
Нит' о благо, нит' о милодраго,
Већ о пүсту птицу орловицу:
Чија ју је оборила стрјела
Са висине из мутна облака? —
Браћа су се омразила грко,
Љубе им се чупале, ноктале,
Дјеца им се душманима звала, —
Дједовина није им цвјетала.
— Кад су браћа на умору била
(Једна дана, једна боловања)
Примче им се сотонина мајка
Пак се кѣзи да им кожу јези:
„Сјећате л се птице орловице?
Ни један је устрјелили н'јесте;
Ја сам њојзи шију заврнула,
Пак хитила птицу крепавицу
Међу браћу да посејем кавгу;
Што сам хтјела то сам и пожелала.“
Чују браћа што сотонка граче,
Чују јасно — ал бијаде касно.

Марко и Ђенђивиш-дервиш.

Јаше Марко на Шарцу полако
Широкијем друмом царевијем.
Сусрете га једна чета мала,
Чета мала али одабрана :
Десет лала, девет везирова,
Осам паша а седам емира
Шест беглера, пет ћеселбашица,
Четир ћаје, само три већила,
Још ка томе два царска мемура
И острага један ћефен-ага,
А за њима двадест миждраклија :
Седамдесет баш и пет Турак.
Они прате Ђенђивиш-дервиша
А на деви, а у тетрвану.
Дервишу је сад стотина љета.
Он је штио књиге инџијеле,
Табирнаме и мунасибнаме
Од корице, брате, до корице,
Пак их сада знаде кроскорице ;
И он знаде шта се коме пише,
Шта га чек на овом свијету
И докле ће бити на девлету.
Прате њега цару Сулејману,
Цар га хоће, — пак ваља да дође.
Иде чета као нека војска ;
Иде Марко њојзи у сусрета
Турци вичу да им сврне Марко,
Ал не сврће краљевићу Марко
Никад ником, пак ни данас неће.
Већ он трже сабљу оковану,

Сабља му се љуто засијала,
Од тог зорта пало десет лала ;
Шарац коњиц допануо рана
Док падоше свих девет везира ;
Осам паша и седам емира,
Њих је рањен погазио шарац ;
Шест беглера и пет ћеселбаша
Топузина у ценет прен'јела ;
Четир ћаје и сва три већила
Нису знали од-а шта су пали ;
Два мемура шаком прићушнуо
Да не тупи о њих сабље Марко ;
Бефен-ага побјеже без трага,
А куд куји двадест миждракчија.
— Сам остаде ћеншивиш-дервишу ;
Мирно сједи па за Марком гледи,
Азретлијски глади се по бради, —
Не чуди се шта јунак изреди,
Већ се чуди што њега поштеди.

У Д О В И Ц И.

Удовице, алај ми те хвале
Да си добра рода господскога,
Да си вредна и да си поштедна,
Кућарица, добра домаћица ;
Да имадеш очи соколове,
Да имадеш грло лабудово.
Што те хвале и право те хвале.
Удовице, би ли се удала,
Да те просим за бабајка свога.

М и л и ц а.

Ој Милице дигни трепавице
 Да ти видим лице и очице
 Јесу л за ме ил за брата мога.
 „Радоване, мајчино мезимче,
 Нисам за те, несмем гледат' на те.
 Кад сам била у кољевци мала
 Мене моја мајка обећала
 А за твога брата старијега.
 И њега ћу онда погледати
 Кад ми стане са свати на врати.“

Јунак хвали коња.

Питала сеја брата Ивана :
 „Дану ми, брате дични јуначе,
 Волиш ли већма сива сокола
 Ил волиш већма хата дората?“
 Не збори Иво никад на криво,
 Увјек на право, увјек на здраво.
 „Добра Јелице, мила сестрице,
 Ја волим свога сива сокола,
 Мени су мила крила његова,
 Ал стопут већма волим коњица —
 Та њега зовем крил'ма својима.
 На њему летим куда помислим,
 И по два чела с њега не слазим;
 На њему ловим, кад се ловује,
 На њему јездим кад се војује,
 На њему стижем кога повијам,

Са њега дижем главу душманску.
А кад ме здеси срећа камена
Он ме донесе теби рањена.
— Негуј ми, сестро, добра коњица,
На њем' ће братац јездит' у поход
Кад уда сеју у Добросрећу !“

Сватовска јутрашњица.

Која је зора љепше сванула
Нег ова наша, куме, сватовска !
За ког је вино: тај се напио,
За ког је вода: тај је побјего,
Чије је коло тај се наигро ;
Коме смо нашли бисер невјесту
На њеној руци сан га превари,
У сну се грле наши младенци. —
Не будимо их дана чекајућ' ;
Пођимо дома зором пјевајућ' !

Н а л и в а д и.

Зелени се, велени се росна ливада,
По њој шеће, бере цв'јеће, л'јепа дјевојка,
За њом шеће, хоће-неће, стар Цамоглија ;
Нит' је стиже, нит' престиже, већ ју дозива :
„Шта би дала, цвјетоберко, да те оженим ?“
— Ја бих дала бјеле руке, — да те не грлим.
И дала бих медна уста, — да те не љубим.
Још бих дала чарне оке, — да те не видим.

Муса разбира за Марка.

Пита Муса крчмарицу Цану :
Како спава Краљевићу Марко
Кад напоји себе и Шарина ?
„Марко спава као мртва глава, —
Ал не скида руке са балчака.
Марко спава ал Шарац не спава ;
Још је Шарац ока видовита,
На долеко спази прилазника ;
Пак је Шарац њџска страховита,
Њисне, врисне, Марко се пробуди.“
А шта вели Муса кесеџија :
Афер', Цано, добро је кад знамо !
Поздрави ми, ако видиш Марка ;
Нисам пито како јунак спава,
Већ сам пито је л му здрава глава ;
— Ми јунаци дурма смо својаци,
Куд ко скита за јолдаша пита.

О часноме попу Јеротију.

Ударила ћескин Арбанија
На питомо село Видојево
Кад се жито на Стопеку брало
Тер не бија у селу делија
Већем бака и сједих стараца,
Да чувају младо и нејако.
С њима часни попе Јеротије
Што је божју књигу изучио
У далији, гори Атонији ;

Док је дошо с књиге до нурије 10.,
Дуги пути а душмани љути,
Пак се нешто и с пушком познаво,
И сабљу је уз пут припасаво.
Ударила ћескин Арабија
У по ноћи, у безмјесечини. 15.,
Кад се ђсу и врисак и писак
Скочи с одра часни Јеротије,
Ал то гори село Видојево —
Још не гори црква Никољница.
Село гори а црква се св'јетли. 20.,
Већ се дижу јаре пут звонаре
Пак се звона ноћом ваљуљала,
Звона звоне без ичије руке.
Прекрсти се часни Јеротије :
„Помоз', боже, без ког се не може, 25.,
И ти пушко, са којом се може,
И ти сабљо за одбрану дâна,
И десницо, са пешесли рânâ!“
— Помогло му у бога уздање,
Помогла му пушка прадједовска, 30.,
Помогла му сабља крстајлија,
И десница, што с' давно цјелива.
Он прокрчи пућа и раскршћа,
Помињући бога истинога
Арбанасе вâља као класе. 35.,
Многи пали, други задрхтали ;
Чине им се стотине попова, —
А то један, ма стотине вр'један.
Не престаје часни Јеротије
Док проведе старце и старице, 40.,
А још више нејакe дјечице
Под окриље цркве Никољнице.

А сâм пада, рана га савлада,
 И издахну десно поред цркве.
 Село гори, а црква се св'јетли; 45.,
 Звона звоне без ичије руке;
 А у цркви старо и нејако
 Поје богу и светом Николи;
 Окрст храма тамјан се разл'јеже —
 Арбанија бјежи у забр'јежје. 50.,
 Ал се јека чула до Стопека.
 Дотрчали лаки жетеоци,
 Брчна пера села Видојева,
 Нашли село, макар изгорјело,
 Нашли своје и старо и младо, 55.,
 Све на броју, — у божјем присоју.
 Још су нашли часног Јеротију,
 Мртав лежи десно поред цркве,
 Њему мртвом брада понарасла, —
 Бјела брада била му до паса, 60.,
 А сад му је покров до табана —
 Јер одјело све му изгорјело.
 Сви му редом прионуше руци,
 Сузе лију, кроз сузе наричу:
 „Свештениче, божји угодниче. 65.,
 Наш браниче и наш мучениче,
 Бог ти души дао рајске плате!
 Сви попови угледали с' на те!“

Што вам пјевах не пјевах за шалу,
 Нит за шалу, нит за какву хвалу, 70.,
 Већ што стари нама даровали
 Накомени ваља да с очува.

У чађавој механи.

Вино пију старкуље
Да их мину невоље
У чађавој механи
На рогозној поњави.
Кад их вино побрати
Стадоже се питати :
Имаш ли га порода,
Потпорице на дома ? —
Један вели : „Имам, да ;
Имам, побро сина два,
Једном име Назлобрз,
Другом име Узлотрк.“
Други вели : „Амахѧ !
Жив' ти била обадва ;
У мене је кћеренка,
Име јој је Злочека,
Уз њу шеће суседа,
Име јој је Злурада.
Наћи ће се куђено
Ако буде суђено.“

На синовљим гробовима.

Два су гроба упоред стајала :
Једно гробак Сењанина Ива,
Друго гробак Смиљанић Илије.
Двије мајке косе расплетале,
Свака својем гробу допададе,
Свака своје јаде јадовала.

Сузама су заљевале бусе,
 Помињале битке и мегдане,
 Грозд врлина свака својег сина
 Кад мајкама понестало суза
 Прјеким оком једна другу гледе :
 — „Мој је био бољи од твојега !“
 — „Мој се пјева даље од твојега !“
 — „Мој је имо седамнаест рана,
 Свако рана од седам педаља,
 А твој прве пјехнуо од прве.“
 — „Мој је сјек’о на буљаке Турке,
 А твојачко крио се под грање.“
 Запали се образ од образа,
 Ражагри се туга до омраза,
 И, бй не бй, дигоше се руке
 Женске, српске, а сада крвничке.
 Ал из гроба нешто проговара,
 Из једнога као из другогa :
 Себи руке, безумнице мајке !
 Одбите се од наших гробова !
 Ми се знамо колико ваљамо ;
 Кавга ваша то је мука наша.
 Не бори се сестра са сестрицом,
 Нит се рата на рођена брата.
 Кад се бије с душманом се бије,
 Отом крвцом нека се прелије
 Гробак Ивин и гробак Илијин.

Смрт краљевића Андријаша.

У Прелепу, у Маркову двору
 Куне стара Јевросима мајка,

Куне мајка Краљевића Марка:
„Сине Марко, допануо јада,
Што не махнеш брата Андријаша! ? 5
Ја га нудим медом и шећером,
Ти га нудиш вином и ракијом;
Дете младо играло би с' радо:
Ја му носим грле и голубе,
Ти му дајеш сабље, буздоване; 10
Ја га мазим кâ мезимца свога,
Ти га скидаш са криоца мога
Па га мећеш на Шарина свога;
Ја му берем смиље и босиље,
Ти му пружаш јаворину суву, 15
Да је цједи, док се не разједи..
На што слутим, што ми дјете љутиш?“
„Мајко стара“ — Марко одговара —
„Што га љутим, ја га добропутим,
Што ће мени материна ма́за! 20
Хоћу брата, и у брату друга,
А у другу и штита и крила;
Та ти си нас, стара наша мајко,
На једнима грудма одојила,
Једном си нас пјесмом соколила, 25
Што би браћа неједнака била!“
— Све то чула из горице вила
Чула вила пак се уплашила,
Брига јој је тешка и голема:
„Ја страхујем од једнога Марка; 30
Доста ми је и један на св'јету,
Јади моји, ако се удвоји:
Штит и крила — куд би онда вила!“
Кад у јутру сунце огрануло,
Тражи мајка сина Андријаша, 35

Тражи свугдје, не налази нигдје.
Где је легó, није утолегó ;
Где се свуко, није се обуко ;
Где би усто сад је мјесто пусто.
„Устај Марко жалосна нам срећа ! 40
Нема брата нема штита твога,
Твоја крила некуд одлетјела !“
Марко спава, буновна му глава.
Шарац рже, а Марко се трже ;
Мајку чује, ал јој не вјерује. 45
А кад скочи и протрља очи,
Виђе : нема брата Андријаша —
Гдје је легó, није утолегó ;
Гдје се свуко, није се обуко ;
Гдје би усто сад је мјесто пусто. 50
Заборави Краљевићу Марко
Помолит' се богу великоме,
Па ни мача не понесе свога,
Распас пође у горицу право
С буздованом (с њиме је и спаво). 55
Брза хйта, вилу ће да пита
Зна л му касти гдје ће брата наћи.
Поврх горе одскочило сунце,
Али Марку сад не треба сунца —
Дању вила, бог зна, гдје се скрила. 60
Он би ноћи — и она ће доћи,
А док дође, да га жеђ не прође,
Марко бахну у нову механу,
У механи дан ће да предани,
Чим заноћи, у гору ће поћи. 65
Сунце сјело, а Марко устао.
Тражи свуда, па гором кривуда.
Нешто кликће, то с десна, то с л'јева,

Ка̂ у тами да га гласом мами.
Марко тамо, а гласак овамо ; 70
Марко амо, а гласак онамо.
Проговара Краљевићу Марко:
„Бјела вило, зло те задесило !
Ти си мога брата уморила.“
— „Нисам, Марко, живота ми мога !“ 75
„Бјела вило, зло те задесило !
Гдје је да је, је л му жива глава ?“
— „Јесте, Марко очију ми мојих !
Жива, здрава — поноћ је, пак спава.“
„Бјела вило, зло те задесило ! 80
Ти ћеш њега тражити, па наћи,
Жив не оста кад ти падне шака —
Тешко брату Краљевића Марка !“
— „Нећу, Марко, живота ми мога !
Ја се бојим буздована твога.“ 85
Све овако, то десно, то л'јево,
Све у тами, као да га мами ;
Збори, ћути, да га већма љути.
А кад бйше у сред горе чарне
Ал се нешто кроз мрак забијели. 90
Ухом чује краљевићу Марко,
Ухом чује ка̂ да неко бјежи,
Оком види, не бјежи, већ лежи.
Киван Марко, а ражљућен јако,
Хитом хитну шестопера тешка, 95
Камо годи, тамо и погоди ;
Уби Марко, жалосна му мајка —
Он не уби из горице вилу,
Уби, разби штит и крила своја —
Андријаша брата рођенога. 100

Понеари нам'јењени дари!

Покаја се из горице вила
Што учини с Краљевић Андријом
Пак се на њу другарице срде,
Из криоца чупају јој перје
Кад год дође на понедјелиште.
Она прати птицу бјелосавку,
Поручницу Краљевићу Марку:
„Шаљ' ми, Марко, твог сина Огњана
Да му дадем што виле не дају,
Из свог срца свих седам капљица;
Ја ћу ончас пасти пак умр'јети,
А он бити бољи од свакога,
А он бити јачи од свакога,
Куд погледа поникнуће правда, —
Славиће га ко данаске страда
Ка'но тебе, још већма нег тебе.“
— Одлетјела птица бјелосавка
А враћа се вили црносавка:
„Понеари, нам'јењени дари!
Мртав лежи Марковић Огњане,
Јутрос рано мртав је освоно,
На њем' нема ране ни огреба,
Десна му је на срцу стиснута,
На челу му круна Душанова
Оброшена, на седмер скрхана.“
— Кад то зачу у горици вила
Сузе рони, бије се у груди:
Знам чија ме сила прехитрила;
Куку мене, остаћу проклета,
Док је в'јека и вјековна св'јета!“

Одговор звијезде Данице.

Седамдесет баница ;
Једна звјезда Даница.
Моле јој се банице :
„Пани доле, Данице !
Не пад', не пад' ни на ког,
Већ на руку војна мог,
Да те богу дарује, —
Па да са мношћу царује “
Одговара Даница :
„Ја не падам са неба,
Да ја панем са неба ;
Земља би се уждила
А небеса снужила.
Већ ја бирам зракове
Јарког сунца најљевше
Да их спустим на главу
Немањићу Душану,
Да се њему поклоне
Охолије земаљске.“

Позно кајање.

Сусрела се два елез-витеза,
На коњима, ђогу и дорату.
Није њиха здѣса судесила
Већ се *траже* да се покрваве,
Да се гине раз алтун-Фатиме
Што се пушта двојци објећала,
А двојци не мож' бити љуба, —

Једном мора бити невјерница.
 Сусрели се на хачик-мегдану
 У прољеће, кад се бехар креће ; 10.,
 Једно Сале од Љешнице мале,
 Друго Ике с Љешнице велике,
 А сваки је јединац у мајке,
 Сваки воли своју стару мајку,
 За мајку би дао десну руку, — 15.,
 А за Фату са рамена главу
 (Што ће мајци осјечена рука, —
 Што ли Фати посјечена глава ! ?
 Јандал-рука никога не храни,
 Јандал глава никога не љуби.) 20.,
 Сусрели се на хачик-мегдану
 У прољеће, кад се бехар креће,
 Ич не збори, очима ишаре.
 Потргоше кубуре од паса,
 Ал не пере један на другога 25.,
 Већ на коње свога сукобника.
 Под Салијом мртав паде ђого,
 Под Икаром мртав паде доро.
 Дочкаше се на ноге јуначке,
 Побацаше свијетло оружје, 30.,
 Хватише се у кости јуначке,
 Грлише се три дебела сата,
 Један другог зубима загриза,
 Муком вади зубе из гризота.
 Кад су Ику ране додијале 35.,
 И Салију ране освојиле, —
 Љуте ране, зубима задане,
 Један викну, а други привикну :
 „Застанимо, да се одморимо !“
 — Мили боже, да пуста одмора 40.,

На рудини, у рођеној крви,
 Без оружја сактисана тјела!
 — Тако било, за дуго не било.
 Докулеца Мађункиња стара,
 Носи цбању воде са Дреновца 45.,
 И напоји два елез-витеза,
 Оба поји, обојици збори:
 „Јад вас бијо, јад вас и убијо
 Кад се млади зубима кољете;
 Ја, Циганка стара и шепава, 50.,
 Ја сам од вас паметњија била,
 Играла сам ноћас до уранка
 У сватови Фатиме дјевојке;
 Одбјегнула цура за јунака,
 За јунака Митровић Манојла.“ 55.,
 Хтједе Сале да Мађупки даде
 Муштулука, — ал му слаба рука,
 Изгрижена, па ни маћи њоме.
 Хтједе Ике да Мађупку дари,
 Ал не мога на ноге скочити 60.,
 И до бритке сабље докročити.
 — Оде баба ногом шепајући.
 Остадоше два елез-витеза,
 Један другом у лице погледа,
 Суза им се у сузи огледа. 65.,
 Пита Ико, а пита и Сале:
 „Је л ти жао данас мријет', брале?
 Јесте њима жаоно мријети;
 Глава с' даје за вјерну дјевојку,
 Десет глава радо би се дало, 70.,
 Ал раз кѹје ојадити мајку, —
 Раз кѹје се клати, гробовати,
 То је грка мука на издаху.
 Тешко сваком у позну кајању!

С в а т о в с к а.

ПРЕД ПОЛАЗАК ИЗ ДЈЕВОЈЧИНА ДОМА.

Домаћине, хваљено ти пиво,
 Хваљено ти пиво и гостиво;
 Р'јеч ти свака мудра и ваљана,
 Ал нас пуштај путоват' за дана!
 Ми ти нисмо у к р а л и дјевојку
 Да је н о ћ у кроз гору водимо.
 Крали би је да је ниси дао, —
 Дао си је, па што ти је жао!
 Ваља нама путоват за дана,
 Гдје нас виде, да нам позавиде,
 Гдје нас чују, да нас упиткују:
 Има л у те јоште дјевојака.
 У тебе је мајдан дјевојака,
 Наше сѐло мајдан од момака;
 Чувај пиво за ново гостиво,
 Пуштај свате, да се скоро врате
 Овом дому још по коју могу!

П о к а ј н и к.

Славу слави Илијина мајка,
 Стару славу, светог Николу, —
 Ал не слави њен сине Илија,
 Већ он своју одгурује мајку.
 Илија се скоро потурчио,
 Пљунуо је пред свету икону,
 Потражио дику у ибрику, —

Сад Илија постаде Алија,
Мајку своју влахињом назива
— Како слави мајка сиротанка
Стару славу, светога Николу?
Слави кришом, слави невидишом.
Икону је у подруме сн'јела
А подрумска замандала врата,
Пред иконом запалила св'јећу
Пак је држи у десници руци.
Скупља мисли, бере памтовање:
Којега је рода и кољена,
Раз чега јој погинуо бабо,
Раз чега јој погинуо војно,
Раз чега ли три старија сина —
За крст часни, за име Србинско.
Присети се и Илије свога
Како га је њихала на крилу,
Како-но се крстом крстовала
Кад је сина метала на дојке
Да с' насиса под крстом матерства;
Каквом га је пјесмом соколила:
„Расти, синче, јачај ми мезимче.
Моје мл'јеко из крви потјекло,
Моје мл'јеко у крв ти потјекло,
Мл'јеко с'ао, дично војевао!“
Тог се сјећа, — ал се гаси свјећа;
А од-а шта — од мајчиних суза.
— Ту у мраку позаспала мајка, —
Ал не спава сила невидовна,
Већ отвара замандална врата;
У подруме силази Илија.
Њему лјева осјечена рука
Којом јутрос одгурнуо мајку, —

А стара му преминула мајка; —
Илијина се покајала душа.
Кад Илија цјеливао мајку
У руци јој запали се св'јећа
Мртва мајка не може да прашта;
Ал икона, светитељ Никола
Покајника кроз сузе погледа.

Развалине црквице Душице.

Молила се Душица црквица
Да на свету понестане беса,
Да се мачи претопе у рала,
Да пропева гора и долина,
Ни пилету да нема јастреба
А некмоли чојку чојковићу,
Да се коло не игра крваво
Како-но се игра поодавно
Већ како је и право и здраво.
Молила се Душица црквица,
Ал је небо високо, далеко —
А близу је чета Азбегова,
Азбег има једанест другога
Што у њима увек бесне беси;
Пак удрише на Душицу цркву
Да јој свето оскврне темеље:
Миран гробак Краљевића Марка.
Кад је сила у цркву уљегла
Покидала сребрна кандила;
Кад иконе поче да попљува
Задрхтала Душица црквица
Од темеља дор до свода свога,

А од свода до крста часнога, —
Није страхом — задрхтала гневом.
Јесте црква што прима свакога
И грешника кâ и праведника,
Ал се не дâ сраму ни пљувању,
Већ се сруши да бесе погуши.
Душица се порушила сама,
Од тог доба никад не запоја.
Само једном у години дана
У по ноћи, у очи Ђурђевља
Запáли се кандиоце само
Из пепела краљевића Марка.
Ко га види студен кам целива ;
Ко не види песма му казива.

Лепојка и милојка.

Шта је коме најмилије ?
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
Моме брату лепа Цвета,
— Цвето лепото ; — Сојко милојко —
Мени Сока милоока.
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
Ми се браћа завадисмо,
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
Која више злата вреди.
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
Дође Цвета да нас мири ;
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
Она хтела, не умела.
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Дође Сока да нас мири,
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
Погледа нас милим оком,
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
Измири нас милом душом
— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Свети Никола покајава стари гријех.

Снишо с неба наш светитељ Никола
Да покаје стари гријех злосретни,
Што ј' проклео преварену дјевојку,
Аливеру у Гарбији крај мора,
А није се несретници смилово
Да јој каже десне путе, покајне ;
Аливера у море ускочила
Тај га гријех води с неба на земљу
Ел да би га достојнички покајо.
Ишетали калуђери ђинђери
На тратину прџавора Гарбије,
Предходи им архиђинђер игуман.
Познадоше светитеља Николу,
Руке љубу светитељу Николи,
Питају га шта им носи од бога,
И какво је светло лице божије.
Говори им свет' Никола тијано :
„Ја још нисам божја лица видјео,
Само сам му једну ријеч слухнуо ;
Пак и нећу божја лица видјети
Док злосретни не покајем стари грјех.
Већ ми рец'те, калуђери, смерници,

Знате л коју преварену дјевојку,
Треба ми је видјети је, јадницу.“
Калуђери Николају клањају;
Сваки знаде преварену дјевојку
А игуман и четири наброји, —
Довели их светитељу на очи.
А шта чини покајниче светитељ?
Он загледа свакој моми у срце,
Пак им даде нафорице покајне
И утјеши несретнице очајне.
И ђинђер'ма загледује у срце,
Пак их штаком натјерује на море:
„Норите се, топите се, небори!
Кад вас стигну оне муке самртне
Ви не зов'те Николаја у помоћ,
Моје руке биће богом везане.
Божија је над грјешником' десница.
Море слуша заповједи његове“

Сељаци варошанима.

Варошани, на танкој сте грани!
Вјетар пуха, грана се њињуха,
Вјетар бије, а грана се вије, —
Све се вије да се не пребије.
Куку вама да нема сељана,
Куку леле да нема орача,
И копача, и врједна сејача!
Да не има сељакова труда
Снашло би вас три стотине чуда;
Не би сјали, већ би гладовали. —
И суву би грану оглодали.

Живо брдо.

Мили боже на свему ти хвала!
Сто бумбара трку кошијали
Око брда пушта и голетна:
Око главе главате дјевојке,
Око главе ћелаве дјевојке.
Трипут су је лѣтом обиграли
Паџ сустали на врх брда пали.
Пробуди се главата дјевојка,
Главом мицну њешто је голицну,
Малко кину, — чѹ се у даљину.
Утекоше стотина бумбара
А са чуда, са живога брда.

И право му је!

Једно јутро ја пораних рибу ловити,
Заборавих, ка у мртве, мрежу понети;
Кад ме рибе опазише да сам празнорук
Све ме рибе исмејале. — И право ми је!

Друго јутро ја пораних птице ловити,
Заборавих, ка у мртве, пушку понети;
Кад ме птице опазише да сам празнорук
Све ме птице исмејаше. — И право ми је!

Треће јутро ја пораних мому просити,
Заборавих, ка у мртве, цекин понети;
А кад моме опазише да сам празнорук,
Све ме гротом исмејаше. — И право ми је!

Големо поље.

Моје поље, магор-вигор, голем-големо,
Трипут тица одмара се док га прелети,
Три се дуге понаставе док га премјере,
Трипут поток заледи се док га претече.

„А гдје ти је, магор-вигор, голѐмпôље то ?
Да идемо, да видимо, да се чудимо.“

Моје поље, магор-вигор, иза гореса,
И још даље дордуљ даље, иза мореса,
Отуд л'јево Седмереву до Осморије,
Отуд десно на догледу с Деветорије.

„Још нам реци, магор-вигор, па остани жив:
Пошто ли си, препошто л си поље купио ?“

Ја га нисам, магор-вигор, поље купио,
Ал ћу ићи аџамскога цара дворити ;
У цара је седам кћѐра, једну мени да,
А то поље голѐмпôље њена прђија.

Кроз бурму.

Гледала је прошена дјевојка
А кроз бурму на свом оку црну :
Гледала је шђре и дужине,
Гледала је брда и долине,
Дробне звјезде : стадо мјесечево,
Сјај-месеца : њихова пастира,

Небо ведро, као да је сребро.
Дочекала зору гледајући,
Све кроз бурму на свом оку црну; —
У сред бурме роди се и сунце
— Чудила се прошена дјевојка :
„Већа бурма од цијела свјета !“

Девеојкина порука.

Вјетар хуји и олуји
Када да носи град.
Ја мом драгом књигу пишем :
„Дођи, док си млад !“
Драги мени ситну књигу
Отписује жље :
„Не могу ти, драга доћи
За три године “
А ја њему још једаред
— То нек му је све :
„Не могу те, драги, чекат’
Ни три недјеље.
Дувак носим да ми Турци
Лица не виде ;
Духну вјетар пак ми с главе
Дувак откиде ;
Опазио Бећир ага,
Убио га бог !
Опазио коња јашућ’,
Бјела лица мог ;
Пак се куне мачем својим,
Поручује жље :

Однеће ме свом сарају
За три недјеље.
Ал ја нећу у сарају
Дане кукат' с њим,
У воду ћу прије скочит'
Да се утопим.
Ти ћеш доћи да потражиш
Своју невјесту,
Ал ћеш наћи само јадну
Мајну њезину;
Кукаће ти, кукавица,
Сузно, жалосно,
Док ти срце не препукне,
Као и њено.“

Христов искушеник.

Паде књига у очи недјеле
Од куд књиге никад не падају,
Паде књига из неба ведрога.
Књига св'јетла а јазига златна,
На њој мухур зв'језда вечерњача. 5.,
Она паде Тодору на руку,
На десницу Тодору Приморцу.
Не мож' Тодор књигу да проучи,
Свјетлост му је очи забљештала,
Ал му књига проговара сама: 10.,
„Теби пише Христе божји сине,
„Сутра ће ти на вечеру доћи.
„Ал он неће вина ни ракије,
„Не треба му оне ђаконије
„Што се госту земаљском даје, 15.,

„Већ он хоће што ти најмилије :
 „Да закољеш Николицу сина,
 „Свог јединца од седам година.
 „Јер ти држиш посте и молитве,
 „Носиш цркви восак и тамјанак, 20.,
 „Кљасту, сл'јену алмужине дјелиш,
 „Пак те за то Христос одабрао
 „Да те види је л ти вјера тврда “
 Кад то чуо Приморац Тодоре
 На очи му сузе навирују, 25.
 А кроз сузе муке провирују.
 Ал дотрча Николица мали,
 Сједе бабу на десно кољено,
 Глади њему чело и образе,
 Успут брише росу од очију. 30.,
 „Чу сам, бабо, што ти Христос, пише ;
 „Благо си га и теби и мени !
 „Ти ћеш бити Христов угодниче,
 „А ја божје јање за заклање
 „Ал мој бабо, очи ми повежи, 35.,
 „Да те не бих ружно погледао
 „Кад ми дођеш ножем под грџе,
 „Да ти не би задрхтала рука.”
 Тад везује Приморац Тодоре
 Очи чарне свом јединцу сину. 40.,
 Мам подиже ножа од појаса
 Мам из руке нестаде му ножа.
 Ал пред њиме арханђо Михајло,
 Нож Тодоров у његовој руци,
 А на ножу од злата јабука. 45.,
 Још говори арханђо Михајло :
 „Дрјеши очи Николици малом,
 Вод' га дома, Тодоре Приморче,

Јер је Христос већем овдје био,
Овдје био, ти га угостио, 5)
Угостио својом вјером тврдом,
Вјером својом, вјером Николином.
А Христос вас даривао даром :
Да вам расте око дома смиље,
А из душе смиље и босиље, 55.,
Да мирише вама и другима
Порад лјека обојег вијека.“
— — Од мен' пјесма, од бога вам здравље!
Оном пјесма ком је душа десна ;
Чија није, нек је десни њоме. 60.,

Ћосовска порука.

Рањен дозива соко сокола,
Дозивају се 'з горе у гору,
Одзивају се с гране на грану :
„Јеси л ми, брате, јоште у живо ?“
— Јесам у живо, не знам докле ћу.
„Шта видиш, брате, гледећ' около ?“
— Видим га, видим села горуста,
Видим га, видим робља плачушта,
Коњ'ма их газе бјесне ордије,
С душом се боре наше делије.
А ти шта видиш у вис гледајућ' ?
„Видим га, брате сунце кроз облак ;
Кроз сунце видим двари небеске,
Кроз-а њих видим шире рајевске,
Оданде чујем топле молитве :
Моли се богу Сава Немања

Да мину муке рода Српскога ;
 Сузе му хвата коло анђела, —
 Очи му брише рука божија, —
 Борду нам пружа свети Ђорђија “

Сентомашу, на тебе је беда...

Сентомашу, на тебе је беда
 Да ти не знаш госте дочекати
 Ни Бечејски па ни Варадински :
 Варадинци премажу им зубе
 А Бечејци грле их и љубе,
 А ти дигнеш оно фино вино
 Из ардџа госту до бркова,
 У авлију госту до очију ;
 Тешко оном мајчиноме сину
 Који не зна пливати по вину !
 Сад се брани, ил се свега мани !
 — А Сентомаш вели па дивани :
 „Који не зна пливати по вину
 Тај и неће у Сентомаш доћи,
 Већ ће прво ићи у Сомборе
 Где се учи по вину пливање ; —
 Нек се мучи док се не научи.“

Како је Ђаво ногу скрхао.

Бог богује пак саздава,
 Ђаво гледи пак се једи ;
 Ал се ни он не одмара,
 И он умје, и он ствара :

Бог ружицу, — ђаво бђцу ;
Бог пчелицу, — ђаво зољу :
Бог овчицу, — ђаво козу ;
Бог голуба, — ђав' јастреба ;
Бог рибицу, — ђаво жабу ;
Бог дјевојку, — ђаво бабу ; —
Њој се ђаво рајда здраво,
Приђе баби пак ју зграби
Да поигра с њоме танца,
Брза танца, ђаволанца.
Баба ђавла надиграла,
Нога му се прекрхала,
Баба му се насмијала.

Н а б ј е л и л у

Мостаркиње платно бјеле
Танко танано
За кошуље на делије
Своје соколе.
Кад прижеже јарко сунце
Најомарније
Одмакну се, загрле се,
Ништа не зборе ;
Оне гледе на бјелилу
Платна танана :
Хај на које прво пане
Птица, ма која,
Та кошуља најпрва ће
У крв огрезнут'.
— Птице лете амо, тамо,
Куд је којој пут ;

Једна паде на ћерћеље
Мајци Влајковој.
Све Мостарке заступише
Мајку Влајкову,
Да не види на свом платну
Птицу злокобну.
Насмија се удовица
Мајка Влајкова :
„Платно моје, ја те ткала
Синку јединку,
Синак чаје да обуче
Судну кошуљу,
Да освети свог бабајка,
Рељу војводу.
Ја ћу чајат' да цјеливам —
Осветниче мој!
Да цјеливам ту кржаву
Твоју кошуљу
Јал на живу, јал на мртву
Синку рођену.“

Чија је.

Лјепа дјевојка рано заспала
После сунашца, прије месеца
У зелен гају рузмаринову.
Прва звјездица мому питала :
Чија си, чија, лјепа дјевојко,
Или сунчева, и мјесечева ?
— Дјевојка спава, звјезду не чује.
Рузмарин вити за њу говори :
„Мајчина Смиља, моја гојиља,

Нит' је сунчева, нит' мјесечева,
 Већ ено иду њени сватови,
 Иду кроз гору, стић' ће у зору;
 Први ће стићи бане Јоване
 Да ју пробуди, да ју пољуби.

Владимир и Косара.

У тамници, хладној подземници
 Бугарскога краља Самујила
 Чудо робља, којим пуни гробља, —
 Тешко робљу док не стигне гробљу!
 Њини јади краљеви наследи, 5.,
 Њино цвиље краљево умиље.
 Ал у краља кћерка јединица,
 Та Косара срца анђелскога,
 А љепота да је љевше нема
 Од истока до на крај затока, 10.,
 Од подневља дор до поноћевља.
 Њен бабајко ка да срца нема,
 Нема срца, нема ни за кога,
 Ал за Косу и круну би дао,
 За њу не би живот жаловао 15.,
 Кад би Коса од шеснајст година
 Једне ноћи из душѣка скочи
 Пита Мѣру своју дружарицу:
 „Има л' Мѣро, свјета испод свјета?
 Ја ти чујем из неких дубљина, 20.,
 Не знам шта је, ал није пјевање,
 То ми срце у њедрима пара, —
 Бјегала бих, ходи да бјежимо
 Кудмакамо, па никад овамо!“

Мера сјела, Косу загрлила, 25.,
 Загрлила, пак јој бесједила :
 „Нема, Косо, свјета испод свјета,
 Друго има, што још знала ниси :
 Поред ових наших бјелих двора
 Тамнице су, хладне подземнице, 30.,
 У тамницам', у подземницама
 Чудо робља, њим се пуне гробља, —
 Тешко робљу док не стигне гробљу !
 Њино цвиље срце твоје пара,
 Пара твоје, а пара и моје, — 35.,
 А ми томе помоћ' не можемо.“
 Кад је прва зора осванула
 Косара је оцу приходила,
 Љуби оца у скут и у руке,
 У скут малко а у руке јако, 40.,
 А у чело и јако и врело.
 „Што ће нама, мој милосни бабо,
 Поред твојих двора краљевскијех
 Подземнице, проклете тамнице,
 И у њима што ће нама робље, 45.,
 Те нам није ноћи почивати,
 Већ нам пара срце у њедрима ?
 Пуштај робље, немој пунит' гробље,
 Обесели мајке и сестрице
 Да нам срећа буде благословна ! 50.,
 Намршти се краљу Самујиле,
 Он одгурну кћерку јединицу :
 „Лудо луда, бенавино пуста,
 Мйчи ми се даље од очију !“
 — Кад свануло јутро васкрсовно 55.,
 Јопет Коса ходи, моли краља :
 „Чујеш, бабо звона васкрсовна !

Кад се, бабо, врнемо с јутрења
Додели ми једно радовање,
Пружи мени од тамнице кључе 60.,
Да огријем на сунашцу робље,
Па да пустим бар једнога само
А за твоје и за моје здравље,
А за моје миле мајке душу.“
Самуило када да и не чуо. 65.,
Ал кад било из цркве враћање
Из руке му испануше кључи
Баш у крило Косари дјевојци; —
Ил их дао, ил падоше сами.
Кад Косара ујагмила кључе 70.,
Виче Меру а Мера је близу,
Показа јој стазе већ зарасле.
Отворише врата од зиндана
А са прага Косара дозива :
„Христос васкрс сужни и невољни ! 75.,
Једном јесте, ако није свима ;
Једног вас ми поклонио бабо
Да га данас пустим роду своме,
Јали мајци, јал вјерној љубовци,
Јали браћи, јали сестрицама, — 80.,
Нек изиде кога изберете,
Нек изиде кога најволете !“
Одговара из тамнице робље :
„Нек изиде млади Владимире,
У њега је вјера најкрепчија, 85.,
Његова је душа најчистија,
Његове су рјечи најмудрије,
Најмудрије и најутјешније.“
Ал не хтједе млади Владимире
Остављати своје патидруге : 90.,

Ил ће Христос васкрснут' нам свима
Или, мајде, мени самом неће.

— Моли њега Косара дјевојка :

„Примакни се робе Владимире
Да те видим на сунашцу јарком!“ 95.,

Примаче се млади Владимире,
Сијну лице ка зв'језда из мрака,
Не мож' га се око нагледати,
Не мож' му се срце начудити, —

А Косара хита да га пита : 100.,

„Од куда си, млађани јуначе,
Од ког града, од које површи?
Јеси л давно допануо јада?
Јеси л жењен или си нежењен?

Јел ти мила твоја постојбина?“ 105.,

Коса пита, Владе одговара :

„Ја ти јесам из земље далеке;
А тамнујем три године дана;
Жењен нисам, женит' се не каним;
Милија ми моја постојбина

Него туђих седам царевина.“ 110.,

Кад то чула Самујлова кћерка

Отрчала свом старом бакајку
Пак му пружа позлаћена ножа :

„Удри, бабо, у срце ми живо, 115.,

Ил ме уби, ил ме срећом здружи.

Подај мене робу Владимиру
Да са њиме идем у свјет бјели;

А свати су давно на окупу,
Свати наши из тамнице робље, 120.,

Јер Владимир без њих никуд неће.

Заплака се млађана Косара,
Свака суза Самујила цвјели.

Он се сјети данашњега дана,
Он се сјети Христа разапета, 125.,
И он пушта из тамнице робље
Сваком даде руво богаташко,
Владимиру руво и оружје
И Косару, јединицу кћерку,
И свакоме још слободу златну. 130.,
— Мили боже, да веселих свата,
Веселијих нигдар није било, —
Из тамнице па на јарко сунце,
Из тамнице у загрљај своме!
А кад дође да се дома пође 135.,
Пита Коса Владимира свога:
Куда ћемо, на коју ли страну?“
Одговара млади Бладимире:
Тамо ћемо, на приморску страну
Гдје нас чека моја земља лјепа, 140.,
Гдје нас чека моја круна свјетла,
Круна моја, а сада и твоја.“

Давно било, давно битисало,
Давно томе паметара нема,
Само памте гусле јаворове
Пак причају ка да ј' јуче било.

П о д ч е р г о м .

Шта се оно види и не види
Ниже села од поља мезева?
Скљѹкали се Цигани под чергу
Пак пред-а се вргли туђе прасе,
Еј одојче, циганско подсвојче!

Је л печено? — печено би било
 Да је почем кàде за чекање;
 Је ли пресно? — није баш ни пресно,
 Ал је слатко и 'вако и 'нако.
 Још да им је винца из подрумца,
 Из туђега, кад својега нема,
 Ма не било чаше за чергаше,
 Ма не било здрављача, нуђача,
 Браћа би се господски навукла,
 — Би се браћа сложено и потукла
 Ал се журе из села плајаши
 Да потраже доминово прасе; —
 Врашко прасе, не чека плајаше,
 Дошли гости, ал нема ни кости,
 Сваком Циги уста обрисана,
 А Циганки кика намазана.

Цигани и скакавци.

Чујте, браћо ако чули нисте,
 Ако чусте, још по једном чујте
 О јунаштву, о славном мегдану
 На циганском пољу Купусову.
 Подигла се небројена војска 5.,
 Све крилати јунаци, скакавци,
 Они скачу један прѠ другога,
 На свакоме зелена долама
 Све ократка, с купусом једнака.
 Паде војска, весела јој мајка, 10.,
 На циганско поље Купосово;
 На купусу ноћцу преноћили
 Ту и бјелу зору дочекали.

Кад то чуше под чергом јунаци,
Све дјетићи, све Голотрбићи, 15.,
Мркојићи и Црнокожићи,
Поскочише на ноге лагане
Погледаше на све четир стране.
Ал бесједи церибаша Шимо :
„Хазурала, да их опколимо ! 20.,
Ја ћу напред, соколови дични,
Ја ћу напред, а ви преда-мноме.
Ход'мо мучке, ход'мо побаучке,
Ни халакнут', ни пушке опалит'
Док ја вама хабера не дадем 25.,
Мојом руком, ил десном ил л'јевом“
— Подигла се испод черге војска,
Напред Шиме, а војска пред њиме,
Ходе мучке, ходе побаучке
Док стигоше пољу Купусову ; 30.,
Ту су стали, ту се задржали,
Нико не см'је пушке да опали
Пре абера Шима честитога.
Мало било за дуго не било,
Ал поскочи, ка да се помами 35.,
Један браца љутих скакаваца,
Скакавчина паде и остаде
Честитоме церибаши Шиму
На врх' носа, ка но од пркоса.
Уплаши се церибаша Шимо 40.,
Пак он махну и десном и л'јевом,
Још повика : „Јаој, браћо драга,
Та ево га, на врх носа мога !“
Пуче пушка циганска јунака,
Она уби на носу скакавца, 45.,
Ал и Шима, — хај на жалост свима.

— А кад видје скакавачка војска
 У јунака да има пушака
 (А купуса већ и 'нако нема)
 Она прну па се не осврну. 50.,
 Циганска се обрадова војска
 Пак се враћа черги пјевајући.
 Сусреле их и даде и младе
 И пурдићи црни циганчићи,
 Питају их за срећу јуначку. 55.,
 А Цигани подизали главе
 Пак се хвале срећом и јунаштвом :
 „Бојак бисмо, славу задобисмо,
 Душманина силна одгонисмо ;
 Нема рãне ни са које стране ; 60.,
 Не погибе више од двојице,
 Један од њих један од нашијех. ‘

Дванаест владика и ђаче самоуче

Поплакало дванаест владика :
 Изгубили стара патријара,
 Левантија, полуцветитеља;
 Брено тјело у земљицу мора
 Јер је душа богу одлетјела. 5.,
 Принесоше тјело на опјело,
 Спуштише га, миром прелише га,
 Покопаше, гроб му побусише ;
 Чело главе, сред зелене траве
 Поболи су штаку светитељску, 10.,
 А на штаку митру положише,
 Јер је тако старац наконао,

Наконао кад је издисао:
„Згрл’те се око гроба мога
Помените бога истинога, 15.,
Почекајте, оком не трените,
Према коме штака се повине
Нека са ње митру моју скине,
Пак на своју нек је стави главу,
А сви други прион’те му руци!“ 20.,
Тако било, тако се чинило.
Око гроба стара патријара
Загрлише с’ дванаест владика,
Грле им се и руке и душе,
Сједе власи ка б’јели таласи, 25.,
Сједе браде, краси допојаси.
Поменуше бога истинога,
Причекаше, оком не тренуше, —
Ал се штака ником не повија
Данас тако, пак и сјутра тако, 30.,
Прекосјутра тако, нѣинако;
А дуље се чекати не море.
— Сјетише се дванаест владика,
Сјетише се ђака самоука,
Ком се не зна ни оца ни мајке, 35.,
Који нема ни брата ни сеје,
Који не зна ни имена свога;
Нађоше га под зеленом јелом,
У руци му свето јеванђеље,
На рамену голуб птица бјела. 40.,
Поведоше дванаест владика,
Поведоше ђака самоука,
Ком’ се не зна ни оца ни мајке,
Који нема ни брата ни сеје,
Који не зна ни имена свога, 45.,

С њиме стали пак се заплакали 50.,
 Око гроба стара патријара.
 Нетом стали, нетом заплакали,
 Ал се штака клања и поклања.
 Што се клања морда вјетар пуше,
 Ал што ходи, — то вјетар не води. 55.,
 Штака дође к самоуку ђаку,
 Клања му се, он се клања њојзи.
 — Нико не зна шта ће и како ће,
 Баче знаде шта ће и како ће ;
 Он подиже митру златосјајну 60.,
 И даде је владици Стјепану,
 А сâм стону у земљицу црну
 Тик до гроба стара патријара

Свекар буди снаху.

Шева пева, ливада отпева,
 Косачице умивају лице
 Свекар буди снаху варошанку :
 „Устај, Лено, да се коси сено !
 Ако с' била у вароши лена,
 Мустро једна, овде буди вредна ;
 Јер по селу стара мода хода :
 Вредни једу, лени гладуједу.“

Хтјеле муње...

Хтјеле муње да бију насиље,
 Муње хтјеле, ал громава нема ;
 Свет' Илија громе задржао,

Крај себе их анђелима дао,
 Анђели се њима поиграли,
 Поиграли, на њима заспали.
 Свет' Илија неће да их буди, —
 Мало чека, ал неће до вјека.

Сузавке.

Јесу л ти, Неро, стигли сватови? — Хој.
 „Ако су пошли нек се враћају! — Хеј.
 Брат ми је ноћас мучки погинуо; — Хој.
 Имо је и он мому невјесту. — Хеј.
 Ми ћемо младе плакат' од Бога, — Хој
 Јадне сузавке остат' до в'јека. — Хеј.
 Широко ј' поље добрим сватима, — Хој.
 Наћи ће момку мому веселу, — Хеј.
 Која ће дому среће дон'јети; — Хој.
 Сузавке ником срећу не носе“. — Хеј.

Смрт бана Јалтомана.

Кулу зида бане Јалтомане,
 Четир ката, да остану празна,
 А три ката, да облаке хвата,
 Још два ката себи и својима
 Да су даље од земљице црне.
 А на врху танани вркуљак,
 Да је ближе сунцу и мјесецу
 Кад загрли Ланицу баницу.
 Још да види преко камивала
 Одакле му Рис-Лисанић прети

5.,

10.,

Да ће њему банину отети.
 Вишје куле нигдје није било
 Што је куна бана Јалтомана;
 Љепше љубе зар ни бити неће
 Што ј' у бана Ланица банаца, 15.,
 Љућа риса, лукавија лиса
 Вала нема од Рис-Лисанића,
 Баш се име подудара с њиме.
 — Шта се дало сагледати бану
 Преко горе, преко Камивала. 20.,
 Све барјаци црни потакнути
 Пак их вјетар њија и повија.
 Шта се дало бану саслушати.
 Силихтари вичу и наричу:
 „Куку нама сада и до в'јека, 25.,
 Нема више Рис-Лисановића,
 Синоћ лег'о, јутрос не устао,
 Данас меит лежи у бехару,
 А сјутра ће лежат' у мезару.“
 Кад то чуо бане Јалтомане 30.,
 Он загрли Ланицу баницу:
 „Бог му души, ако име душе!
 Ако нема, боље што је нема, —
 Јер се не би раја достојала.
 А ми ћемо, Ланице банице, 35.,
 Сјутра сићи са високе куле,
 Шетаћемо по нашој домаји,
 Мирисати ружина мириса
 Са ћелмином и са ћелзамином
 Што не сйже до кулина виша, 40.,
 А с њиме је слађе миловање.
 Нема више врѣба од јастреба,
 Пиле моје сад је до в'јек моје.“

Не зна бане да га хила мâми,
Он силази с баницом по руку 45.,
Са вркуљка и с девет катова
Да се шећу по росном цвијећу
Крај језера бистра Зеленовца.
Он не носи никака оружја
Само токмак, бранич од вишака, 50.,
Тек да није рука без ичега.
Било вече кад залази сунце,
Кад је сјенка већа од човека;
Ал ево ти кога ниси звао,
Рис Лисана, и риса и лиса, 55.,
Жив је, — мртви не шећу по цв'јећу,
У руци му сабља окована,
Ал прјевара љуће је оружје.
Туре виче: „Нађосмо се, бане!
Дово си ми Ланицу баницу 60.,
Коју чекам три године дана,
А чекам је ка озебо сунца.
На том хвала, — а на част ти глава.“
Видје бане да ј' у мице пао
(Мисли: ту су у засједи Турци) 65.,
Из те коже никуд се не може.
Те говори бане Јалтомане:
„Нећеш, Туре, загрлити Лане
За живота мога и њенога.
Мријет' знамо, живи се не дамо.“ 70.,
И он гурну Лану у језеро, —
Све једно је, свако ј' гробље хладно;
А Турчина на токмак дозива, —
Кад је мријет', нек се мре јуначки
Сијну сабља Рис-Лисановића 75.,
Као муња кад је здраво љута,

А бане је токмаком одбија.
 Одбио је три-четири пута,
 Пак он гледа да очи завара,
 Он Турчину, а и Турчин њему. 80.,
 Један другом очи завараше,
 Уједанце ране допануше,
 Тешке ране, које се не л'јече :
 Јалтомане од сабље Рисове,
 А Рис паде од лака токмака 85.,
 — Рањен лежи бане Јалтомане,
 Поред њега Рису-Лисанићу,
 Обојица јесу на умору.
 Умирући у језеро гледе —
 А језеро огледало мирно, 90.,
 За њега ће и сунце да зађе.
 — — Кад у јутру нагазише Турци
 Тражећ' свога пашу господара,
 Наидоше и њега и бана,
 Ал у њима већ живота нема. 95.,
 На Рисану ђердан око врата,
 Какав ђердан, та банова рука
 Грчевито и љуто стиснута,
 Прсти му се у гркљан зарили.
 Кад су Турци пашу укопали 100.,
 (Та сами су њему наслутили
 Да ће данас лежат' у мезару)
 И бацили у језеро бана
 Поскочише да му руше кулу;
 Рушише је три године дана, 105.,
 Расипаше пак ју и расуше
 — Свака кула траје до расула,
 По расулу ни градовâ нема.

Прим'те, браћо пјесму од пјевача.
Ко је тужан и пјесма му тужна, 110.,
Ал док пјева тузи одољева.

Свадиле се бабе и девојке.

Свадиле се бабе и девојке.
Бабе слабе, а девојке јаке,
Бабе прете девојке се свете,
Дочепале у шаке кијаке
Полупале боце и бардаке
Да бабама ракијице нема.
Кад то виде баба најстарија
Она диже у висину руке :
„Прим' нас, боже да се не мучимо!“
Ал говори цура најстарија :
„Не чуј, боже, што бабе булазне!
Да се бабе у гробље стровале
Све би друге мене бабом звале.“

Једно према другом. (ПА ОПЕТ НИЈЕ БИЛО СУЂЕНО)

Кад се жени о гладној јесени
Дилбер Ђора из Неманишора
Нашо дилбер себи дилберицу,
Мурда-Јању у Голобачању,
Где су буве подебље од муве
А цурице тање од мушице.
Мурда-Јања нема тежатника;
Светкујући честе врзтелезе

Нити преде, нити везак везе.
 Још је јања срца милостивна
 Пак не пере ни руке ни лица —
 Воду штеди да је не увреди.
 — Торо купи кићене сватове:
 Из Подера седам Шиподера,
 Из Адрапа пет Адраповаца,
 Из Пресврба четир Голотрба,
 Барјактара, што барјака нема,
 Из Сургуна мршаваго кума,
 Стара свата, што је имо хата
 Док га нису вране раскљувале,
 И девера са дуда скинута.
 Кад су свати дошли по девојку
 Плаха дажда пала од облака,
 Окупала невестицу Јању,
 Пак је свати не могли познати,
 Те се сваки своме дому врати.

Пред Јерином

Колико је поље Годуминско
 Ниже бела града Смедерева
 Којим дрма госпођа Јерина
 (Дрмали је по драчама врази)
 То је поље негда пуно било 5.,
 Густих крдâ крава и волова,
 Једно друго по копитам' чепа
 Не могаху опружити репа, —
 Било мрса свакоме и свима!
 Тако било пре Јерине драге, 10.,
 Било тако, постаде инако:

Стотин' скока од вока до вока,
Крава крави тешко чује рика,
А није их куга поморила,
А нису их ујагмили Турци, 15.,
Нити су их растрзали вуци,
Нити су их ћарили трговци.
Њих тамани госпођа Јерина,
Ил од глади ил што јој се пачи
Да народу уз ћурлућум ради 20.,
Јерина је, госпођа велика,
Заволела говећих језика,
Сваког дана грла одабрана
Слуге кољу за њезину вољу,
Месо њима пак и гавранима, 25.,
Гоџурине поразвлаче псине,
Језик ваде да Јерину сладе.
За то кука поље Гудоминско:
Ко ће с њега да попасе траву, —
(Дабогда је Јерина попасла!). 30.,
Ал не кука само поље пусто,
Већ се на њем стекли Смедеревци
— Ко их бројо куне с' да их било
Деведесетидевет поравно
А са попом стотина направно. 35.,
Збор зборили о поноћи кришом,
Шта да чине да их терет мине:
„Ако 'вако у напредак пође
Остаћемо голи сиротани,
Оде стока до последњег вока, 40.,
А рад чега, да од бога нађеш,
Ради циглих говећих језика,
Рад помаме Јеринине пусте,
С њена рса остасмо без мрса!

Већ чули нас, попе Платонија, 45.,
 Сутра рано, чим огреје сунце
 Сви пођимо Јеринину двору
 Да молимо срце каменито,
 Да молимо, јал да застрашимо, —
 Није шала нас стотина глава, 50.,
 А ти вођа, попе Платонија!“
 — Хоће попа, ја како да неће,
 Јер су јади, — и он с' боји глади.
 — Тако било како се срочило,
 Пак у зору кренуше се двору. 55.,
 Поп се оштри да оштро дивани,
 Да Јерина крда не тамани,
 Да не чина што је неприлика,
 Да не коље воке рад језика
 А кад стиже двору пред капију 60.,
 Осврте се попе Платонија:
 А то за њим ни једнога друга,
 Један прије, други потље шмугн'о,
 Један лагље, други брже стругн'о:
 Сам се нађе попе Платонија, — 65.,
 А пред њиме језична Јерина.
 Нуту њему како набелаји!
 Још га пита језична Јерина
 „Шта је, попе, да од бога нађеш? 70.,
 Која мука прије јарка сунца,
 Која кáна прије бела дана?“
 — Замисли се смедеревски попа,
 Јадан вођа који војске нема.
 Он се глади десницом по бради 75.,
 Па приниче Јерининој руци,
 Њој беседи, а у земљу гледи:
 „Послало ме твоје Смедерево

Да ти зором добројутро кажем.
Смедереву понос је и дика
Што ти волиш говећих језика, 80.,
Пак те моли да воке не штедиш
До сада си, госпо милована,
Сваког дана два три-грла клала,
Одсад кољи и по педесет грла ;
Што ти мило на здравље ти било !“ 85.,
Насмеја се језична Јерина.
Мирно пусти попа Платонија,
А он збоде, пак оде куд оде
Думајући што се слогом може ;
А неслоге сачувај нас, боже! 90.,
— -- Незнам, браћо, јел све тако било
(Још и боље ако није било)
Ал ми тако Ђедо приповједо, —
А знаш Ђеди свака злата вреди.

Све у своје вријеме.

Лозо ми лозо винова,
Сади те мајка Ивова,
Радо би сина женила
Ал није вина спремила
Док лоза пусти жилицу
Иво ће видјет' Милицу ;
Док лоза почне свибати
Иво ће с Милком играти ;
Како грозђе почне зрјевати
Иво ће с Милком пјевати ;
Кад буду пуни чаброви
Веселиће се сватови ;

Кад буду празни чаброви
Разићи ће се сватови.

Хајдучка освета.

Мироч село огањ спухорио
Изневарке са четири стране.
Од по ноћи до зоре бијеле
Изгорјело што је живовало,
Изгорјело велико и мало —
Сажегли га пали-јарамази.
Нема руке да кости сабира,
Нема ока да кости зајева,
Нема попа, мртвим опојника.
Ал је гора на домак Мироча ;
У гори су пали-јарамази,
Кол'ко их је ? тридестичетири.
О бедри' им кукавичке ђорде,
Сваки стоји уз високу јелу
Ликом везан, дебеликом стезан.
Њиха двори десет хајдучина,
Засипљу их воском и сороксом
Пак их пале од пете до главе,
Да се види поганији мр'јети.
Псине горе, осветници зборе :
„Гори, Мијо, нек те плаче бабо
Ка што и ја данас плачем сина !“
— „Гори, Муса, нек те плаче сеја
Ка што и ја данас плачем сеју !“
— „Гори, Хамзо, нек те плаче љуба
Ка што и ја данас плачем љубу !“

Ти ћеш, Хамзо, изгорјети брзо,
Ја прегорјет' љубе ни до вјека.“

Скупа кајгана светога Петра.

Кад је Христос ходио по свјету
Повео је Петра апостола ;
Они ходе да кушају људе
(Христос куша још и Петра свога).
Заноћили у тјесној сухоти,
У колиби удовице Рајке
Која има дјеце хам толико
Кол'ко Христос дочекаће ранâ ; —
А то Христу некуд мило било.
Дочека их удовица Рајка
И вечеру пред њиха изн'јела,
Кајганице пред свјетло им лице.
Христос рече апостолу своме :
„Не заложи вечерице њене,
Вечерице дјеци зготовљене !“
Пак отиде да на слами спава
(На слами се и родио спâсан).
Петар оста, — гладово је доста —
Заборави Христове ријечи
Пак захити кајгане ваљане.
Чим окуси кајгане ваљане
Она ти се у камен промјени.
Кад у јутру данак освануо
Дјеца гладна а кајгана хладна,
Што је хладна ни по јада нема,
Цјели јади што је и камена.
Христос рече свом непослушнику :

„Ја ћу даље, ти остани овдје,
Окрст проси, пак јој дјецу храни
Док се вратим да их здраве нађем,
Свеколике здраве и велике.“
Просио је Петре апостоле
Од кућ' до кућ', с прага на праг редом,
Што напроси, то дјечици носи.
Кад се Христе повратио насе
Дјеца била здрава и велика
Али Петру ноге без сапога, —
Тердосо их за дјецу просећи,
Жуљ по жуљу, утук до утука.
Пита Христос свог непослушника?
Је л све добро, па да те опраштам?
— „Све је добро, милом теби хвала!
Ал кајгана скупо ме је стала.“

Ферман и отферман.

Приплаши се царе Сулајмане
У по ноћи баштом шетајући,
А од чега, од сјена својега; —
На сјену му откинута глава,
Пак се глава по стазама ваља
Ко јабука ногом отфиснута.
Оде спати царе Сулајмане,
Оде спати, ал му се не спава,
Мисли му се врте у коврте:
Има л кога ком је додијао?
Има л кога ком учини жао?
Он се сјети Краљевића Марка,
Да је Марку учинио криво,

Писао му сићани фермана,
Нуткао му круну у Солуну,
Од Солуна преко Вучитрна
До Бистрице мирушне водице
Да се Марко од крета окрене
И пригрли азрет'-Мухамеда,
А Марко му ништ' не одговара.
Љут ће бити јунак огњевити, —
Мјесто Марка сјен ми одговара, —
Са мог сјена глава осјечена,
Сјен ме слуги, посинак се љуги.
— Дошла, прошла недјељица дана,
Ево цару крупна отфермана
Из Прилепа, од Краљевић Марка :
„Поочиме царе Сулајмане,
Кад сам штио што си ми пратио
(Баш је било ноћи о по ноћи)
Моја ђорда к теби ме потегла
И ја прођох куд ме ђорда вуче,
Нџ се деси моја вјерна љуба
Пак ме моли, пак ме објеколи :
„Господару, не крвави ђорде
(Синоћ сам ју на чисто опрала) —
Цар се шали, а ти му отшали ;
И шала је од бога послана.““
Ако ј' шала, царе поочиме,
Ако ј' шала, ево ти отшала :
Ако ј' збиља, ево ти одзбиља :
Ти се мани чалме и ибрика,
Са три прста метни на се крста
У новој ми цркви Димитрији,
Ил гдје хоћеш, куда прије доћеш ; —
Мене зови за крснога кума

Пак да видиш кумства и посинства,
Ја ћу тебе бранит као себе, —
Ни сенке ти нико такнут' неће.
Умјем бранит' умјем и таманит'."

Благо цара Радована

Било благо, али закопано,
Силно благо цара Радована.
Није царе закопао благо
Да њим црну земљу озенђили,
Већем га је болан закопао
Да му благо змај огњени чува
Од грабије и од харамије
До земана, до чемерних дана
Кад закука сиротиња тужна.
Удовице кад изгребу лице
Са дечија вриска, црвописка, —
Да се њима у помоћи нађе.
Чуво змају благо закопано,
Чувао га стотину година,
Никад своје очи не саклопи,
Никад му се срце не замори.
Кад прохуја стотину година
Сан савлада змаја изненада
У проклетој у години гладној,
А примче се богати Гаване
Који не зна муке сиротинске,
Кој' не гледа јаде удовичке
И не чује врисак, црвописак.
Он прескочи змаја спаваћива
И подиже благо закопано —

А благо му изгори на руци.
Њему рука останула црна,
Црна рука и образи црни
И његови и сваког му друга
Који купи на гомиле благо
А не види гладне и не вољне,
Не жалује јаде удовичке
И не чује врисак, црвописак.

Муње и громови.

Ведро било пак се натуштило.
Сукобе се два мрка облака
Оружана муњам' и громов'ма,
Један другог на мегдан зазива,
Којће први да другога смрви.
Плахе су се укрстиле муње,
Ка-но мачи у рукам' јуначким,
А громови, небески топови,
Ударају као бјес на бјеса, —
Земља дрхће, камен се потреса.
Грјешни бл'једе, — у земљицу гледе;
Правда ћути а неправда стр'јепи.
Боже драги, твоја воља ради —
Без ње нема ни љета ни цвјета,
Без ње мрава не заболи глава!
— Облаци се љуто похрвали,
Побацали муње и громове,
Муње пале на високе стјене
А громови у зелен планине;
Виле бјеле томе се веселе:
Оне купе муње и громове

Пак их слажу у давор потаје, —
 Те потаје нико не дознаје.
 Још пјевају својски, загрлински,
 Припјевају вилски, равијолски:
 „Доћ’ ће ђра српскијех соколо,
 Требаће им муња и грома!“

Зврц и одзврц.

Увјек зора око мога двора, —
 Плаве очи Зорковић Стевана,
 Славуљ птица његово пјевање,
 Тамбурица ситна пратилица
 Ја је чујем у сну и на јави;
 И у ноћи зора ми се плави.
 Ал су кóне на пакост докóне,
 Ругају се мојему чекању.
 А ја њима одзврцкујем свима:
 Гдје је зора, ту сванути мора.

Утјеха на самрти.

Л’јепо пјева славујак на грани;
 У гори је, нико му не брани.
 Ал умукли у селу гуслари;
 Јер по селу бјесне јаничари,
 Руше, пале, отсјéцају главе,
 Дјецу дижу на сабље кржаве.
 Три гуслара на колац набита,
 — А паша их за четвртог пита.
 Један шути, већ је издахнуо;

Други шапће, паша га не чуо;
Трећи збори: „Дмитар је у гори,
У гори су слободини двори!
Ондје пјева у гору, у грање
Наше муке, наше издисање.
Ми пред тобом мријемо патници
— Око њега купе с' осветници
Што не жале своје русе главе,
Пак ни твоје пожалити неће.“

Зашто је тужна лепа Анђуша?

Зашто је тужна лепа Анђуша? —
Ти ћеш га знати, сејо Анђина.
— „Не питај мене, млади јуначе.
Духнуо ветар с твоје ливаде,
Одно јој с грла зрно бисера,
Зрно је пало теби у недра
А ти га не знаш, ти га не видиш.
Кад поћеш ноћас санак боравит'
Потраж', потражи зрно бисера,
Наћеш га тамо негде крај срца
Упитај оно зрно бисера
Зашто је тужна лепа Анђуша.“

Жељо моја већ си изжељена...

Жељо моја, већ си изжељена;
Башто моја већ си потргана;
Жељела сам да с' окити Ранко
Рузмарином, мојим рукосадом.

Јутрос Ранко преминуо мајци,
Пак му мајка дотрчала сама :
„Дај, дјевојко, твога рукосада
Да окитим мртва сина свога
Кад га њиме не окитих жива ;
Том се жељом разбољео мајци,
С том је жељом испустио душу.“

Двије судбине.

Пала звјезда са неба ведрога,
Није пала већ је нискочила
Да прислуша шта збори дјевојка
На мраморку, на својем одморку.
Она збори са камена хладна :
„Мили боже и света Недјело,
Чија ли сам сирота дјевојка,
Чија ли сам без оца, без мајке,
Без икога свога рођенога,
Чија ли сам кад Шћепова нисам !“
Звјезда чула пак јој дошапнула :
„Ти не жали Шћепа невјернога
Јер је њему суђено од бјеса
Да имадне сина издајника ;
А теби је суђено с небеса
Да загрлиш бољег од Шћепа,
Пак да родиш раји осветника,
Да га родиш и да га задојиш,
Кад задојиш да се упокојиш,
Пак да гледаш његова јунаштва
Са висина из божјега крила.

Како се врачари плаћа.

Благо мени, гатала ми бака,
Пригатула на коњу јунака,
„Искаће ме кад се с пута врати“, —
А сад баки ваља да се плати.
Чекај, бако, и бог чека душу,
Чекај док се јунак с пута врати.
Ако буде смиље за ковиље
Грлиће се смиље и ковиље, —
А парип ће свој осанмак клети.
Халал теби парип скиталица
И на њему седло од шимшира,
Свилен колан, сребрне узенге,
Пак и фузде, ма од злата биле,
Ја не желим војна путовољна
Већ уз-а ме, са л'јеве ми стране.

Ноћ за крађу.

Мрак на небу, мрак на земљи,
Густим мраком вјетар бѹри,
Стеро псине у кочине
А чуваре у ахаре, —
Црна ноћи, за крађу си!
Мајко моја идем красти!
Украшћу га златну бурму —
Ил украсти, ил отети
С десне руке л'јепој Мари.
Рука мени обећана,
Туђом бурмом бурмована.

— Што ће мени бурма златна ?
Потражићу шарку гују,
Натакнућу на њу бурму,
Шалићу се с гујом шаром,
Зиваћу је својом Маром.

Голубица разумије јаде дје-
војкине.

Два голуба сву ноћ гугутала
На прозору болане дјевојке.
Голуб пита голубицу бјелу :
Знаш како је болаој дјевојци ?
„Знам како је болаој дјевојци.
Да насрне јастреб из облака,
Да ми отме тебе мог голуба.
И ја тужна голубица мала
Те бих исте боле боловала.“

Рањена срна.

Ко то рани срну милокрвну ?
Ранило је момче пустоловче
Које не зна како ране тиште.
Је ли пала срна милокрвна
Да издане, па да јој одлане ?
Није пала већ се затрчала,
Стигла, легла на меко криоце
Томанији, милокрвној моми.
Пита срну Томанија млада :
„Ко то пуче пак те не утуче,

Те се мучиш на овом свијету ?“
Насмија се срна милокрвна :
А што питаш, Томанијо тужна ?
Знаш ти добро момче пустоловче
Које не зна како ране тиште ;
А ја знадем сузе твоје грке, ---
Наше сузе с извора једнога.
Па за то сам *теби* дотрчала,
Да изданем на криоцу твоме,
— Ти издани на срдашцу моме !“

Искушеникови јади.

Висока је Јесеновац планина,
Са ње виси од аршина сланина,
О сланини повелика чутура,
У чутури малвасија румена.
Туд се шеће игуман Василија
А за њиме искушеник Илија.
Искушеник сам у себи јадује
Што су пости, кад се дуго гладује!
Још се већма гладан жедан жалости
Што игуман, боже прости, не пости.

Берба бисера.

Бисер беру момче и дјевојче.
Гледало их сунче и мјесече,
Сунче гледа од јутра до мрака
А мјесече од мрака до зрака.
Чудила се звјезда Даница

Што бисера млади не набрали.
Проговара руменче дјевојче :
„Ја набрала пун кошар бисера“.
Договара момче досетљивче :
„А ја бисер у језеро врно.
Бисер ти је чудновато благо.
Слађе га је брати нег набрати,
Нег набрати па се растајати.“
— Кад то чула звјездица Даница
Зачијала пак се насмијала.

Девојка на грмљавини.

Сева л, сева, грми л, грми љуто,
Сва се земља из темеља тресе.
Мили боже, има л живе душе
У тој страсти која се не жасти !
Не жасти се из села девојка
Већ излази сѣву на мезеву :
„Удри, муњо, правдом ил неправдом,
Или мене, што му бијах дика,
Или њега, мога неверника !
Или њега, да за њиме тужим,
Или мене, да га богу тужим !“

Удри ветре...

Удри, ветре, ма са које стране,
Да се лане путовања мане,
Да се врене, да се к нама сврне !
Мој ће брата отворити врата,

Мој ће тата набројит' дуката,
Моја мати зетом ће га звати,
Моја ће се сеја радовати;
А ја, стидна, рећи ћу да нећу, —
„Другог нећу, за тебе умрећу.“

Ој радости, где си до сад била....

Ој радости, гдје си до сад била
Док Ивана запознала нисам?
Јеси л само њега веселила,
Само њега и његову мајку,
И стазицу којом је ходио,
И водицу коју је бродио,
Иконицу којој се молио,
Дубравицу којом је ловио,
Меку траву на коју је стао,
Росан цветак који је узбрао, —
Узбрао, па га мени дао.

Бисенија.

Бисенија по башти ходила,
Пелен брала, цв'јеће не гледала,
Од пелена вијенац савила,
Обвила га око чела свога.
Гледала је бака из прикрајка
Пак јој вели: „Бисенијо драга,
Данаске је видовита среда
Ти се попни на врх Јелашика,
Ту ћеш наћи камена бунара,

Наднеси се главом над бунаром
Пак ћеш видјет' свога суђеника.“
— Бисенија себи одговара :
„Нећу ићи на врх Јелашику,
Нит' ћу тражит' камена бунара, —
Не би жеља добра донијела :
Јер да видим ма кога другог
Пукло би ми срце у њедрима ;
А да видим Павла из Посавља.
Драго славно, не виђено давно,
У воду бих скочила за њиме, —
Хладна би ме вода загрлила,
А он за то не би ни зазнао.
Волим чекат' у сну и на јави ;
Чекаћу га с пеленом на глави,
Са пеленом на челу леденом.“

Двије липе, момак и дјевојка.

Дв'је се липе гранам' загрлиле,
Начиниле око себе хлада
Гдје се срде момак и дјевојка
Мома вели : не волим те, драги.
„Ни ја тебе, драга и предрага.“
Мома вели : нећу те пољубит'
„Ни ја тебе, ни два ни три пута.“
Липе мисле збиља им је била
Пак им веле : „Немојте се љутит' ;
Грлите се, и ми се грлимо !
Од грлења нема јадовања,
Веће с грања љепша мирисања.“

Да са кога, већ са рођенога

Бор до бора, гора Мрачевица,
Поврх горе сунцу Застајиште,
Дању сунцу а ноћу месецу, —
Хтѣва им се кроз гору да вире
Ал им не дâ боровина стара,
Тѹсте гране горску тајну бране.
У гори је извор вода хладна
Куд дол'јећу два голуба б'јела,
Један с десна а други с лијева,
Једно голуб друго голубица;
Голуб стиже од Ивова двора,
Голубица од Јелкина двора.
Пљуби се голуб с голубицом
Као што би Иво са Јелицом.
Голуб гуче јаде Иванове,
Голубица јаде Јеличине:
Како вену једну за другиме;
Да са кога већ са рођенога,
Са дв'је мајке, дв'је старе душманке.

Мудра Банаћанка.

Све су врајле изгубиле главе,
Без памети за млади кадети,
Неке жмире и на официре
Што се данас по Банату шире; —
Данас овде, а сутра код Тоде.
Моја глава мудра пак се чува
Да јој ветар памет не одува

Док не дође жито у амбаре
 А рузмарин окити ратаре;
 Свак ће тражит' своје обећање,
 А мој Иса своје радовање.
 Памтим, Исо, што си трипут пис'о:
 „Од ратара тврђе вере нема.“
 А ја теби по три пут отписа:
 „Вера веру и тражи и нађе.“

Б а ч љ а.

(Ирошка)

Од прилике имам четир дике
 — А и пета наоколо шета. —
 Три ми дике сладе тежатнике
 А четврта недеље и свеце,
 А ја њима купујем перече;
 Сваког свеца неколко переча.
 Оне једу, пак се насмеједу
 Како петој зазубице расту.

Јелице, жељице...

Убиће ме терет сињи, Јелице, —
 Јелице жељице!
 Убиће ме црне ноћи, Јелице, —
 Јелице, жељице!
 Пак ћу пасти пред твој прозор, Јелице —
 Јелице, жељице!
 Да ме сјутра, кад ураниш, Јелице, —
 Јелице, жељице!

И ожалиш и оплачеш, Јелице, —
Јелице, жељице!
Кад ме жива не пожали, Јелице —
Јелице, жељице!

Распукнута јела.

Ој Дамјане, једини у мајке,
Зар не памтиш ону виту јелу
Под којом се лани загрлисмо,
Завјерисмо, пак се растадосмо
Зима прође, опет љето дође; —
Хајдмо јели, гдје-но смо се клели:
Моја пола каква је и била.
Зелени се, — не зеленила се!
Твоја пола каква није била,
Суво грање — твоје обећање.

Војла дјевојла.

Коло водила — Зелен борићу —
Војла дјевојла — Бритки ножићу —
Колу зборила: — Хоћу, моћи ћу —
„Прјећи ћу гору, — Зелен борићу —
Наћи ћу вука, — Бритки ножићу —
Крв ћу му пролит; — Хоћу моћи ћу —
Вучијом крвљу — Зелен борићу —
Умићу лице, — Бритки ножићу —
Опраћу руке, — Хоћу, моћи ћу —
Грли ћу драгог, — Зелен борићу —

Неверног драгог. — Бритки ножићу —
 Пак ћу му пјеват': — Хоћу, моћи ћу —
 Био си вјера, — Зелен борићу —
 Изневерио, — Бритки ножићу —
 Вјера те стигла. — Хоћу, моћи ћу —
 Он ће се кајат', — Зелен борићу —
 А ја се нећу. — Бритки ножићу —
 Опрости, мајко! — Хоћу, моћи ћу —

Селен се велѐни, велен селѐни.

У Загор-бана Рóса дјевојка.

Селен се велѐни,

Велен селѐни.

Видјела момка; авај каквога!

Селен се велени,

Велен селени.

У Дивор-граду Гојко болује;

Селен се велени,

Велен селени

Рàне му горке с Рóсе дјевојке.

Селен се велени,

Велен селени.

У Гојка знамо птицу голуба

Селен се велени,

Велен селени.

У Рóсе птицу бјел' голубицу.

Селен се велени,

Велен селени.

Двје су се птице јутрос састале;

Селен се велени,

Велен селени.

Тако се, богда, Гојко нашао
Селен се велени,
Велен селени.

Са Гојку радом младом Росандом!
Селен се велени,
Велен селени.

У глувој ноћи, око поноћи.

„Ко ми то куне сина Ивана
У глувој ноћи, око поноћи?“
— „Ја ти га кунем, мајко Ивина,
У глувој ноћи, око поноћи.“
— „А што га кунеш, јадна незнањко?“
У глувој ноћи, око поноћи.
— „Кунем га што ме младу превари.“
У глувој ноћи, око поноћи.
— „И ја ћу њега за то проклети.“
У глувој ноћи, око поноћи.
— „Не куни сина, мајко Ивина.“
У глувој ноћи, око поноћи.
„Доста му клетва јадне Бјелане“
У глувој ноћи, око поноћи.
„Већ ходи амо, кришом на само;“
У глувој ноћи, око поноћи.
„Да видиш луче, своје унуче“
У глувој ноћи, око поноћи.

И право му је!

Једно јутро ја пораних рибу ловити.
Заборавих, ка у мртве, мрежу понети;

Кад ме рибе опазише да сам празнорук
Све ме рибе исмејале. — И право ми је!

Друго јутро ја пораних тице ловити,
Заборавих, ка у мртве, пушку понети!
Кад ме тице опазише да сам празнорук,
Све ме тице исмејаше. — И право ми је!

Треће јутро ја пораних мому просити,
Заборавих, ка у мртве, цекин понети
А кад моме опазише да сам празнорук,
Све ме гротом исмејаше. — И право ми је!

Голубица дјевојци.

Узвила се висока топола*)
Да се Емка, материно благо,
Да се млада у њен вис угледа.
Емка брзо за тополом расте;
Десет љета, пет добрих педаља.
Још би више млада, незаразумна,
Ал то паде тица голубица
На охолу високу тополу,
Отуд Емки проговара гуком:
„Пусти, Емка, охолу тополу,
Нека расте небу под облаке,
Њој је боље горе него доле,
Теби овдје боље него ондје,
Пак ти остај та си колика си,
Да те може загрлити драги!“

*) висока топола — јаблан.

Затекла се, зарекла се.

Затекла се зарекла се

Једина у мајке,

Чедо моје, лане моје,

Једина у мајке.

Да се неће удавати

Никад ни до вјека.

Чедо моје, лане моје,

Никад ни до вјека.

Бурђев данак, Митров данак,

Пуна јесен дође ;

Чедо моје, лане моје,

Пуна јесен дође.

Њу ми просе три јунака, —

Јединица неће :

Чедо моје, лане моје,

Јединица неће.

Већ потеже, па побјеже —

Четвртом јунаку.

Чедо моје, лане моје,

Четвртом јунаку.

Сунце седа.

Сунце седа, на западу

Небо с' ђувези

Дилбер-Ано, још је р'ано,

Спават' не лези !

Нек ти спава стара мајка, —

Треба одмора ;

Нек ти спава и бабајко, —
Стар је делија.
Ми ћемо се богу молит'
Да им пробуде.
До зорице, до данице
Да с' не пробуде.
Ново ће се сунце родит' ; —
Ходи не лези!
А небо ће на истоку
Да се ђувези.

Чекање стидљиве девојке.

Прошло подне, — нека га нек прође;
Иде вече, — нека га нек дође,
У вече се чобан кући креће;
Туђим шором иде убрзано,
Мојим шором иде полагаано,
Овце броји под прозори моји.
А ја вирим иза бела крина,
Иза крина, иза рузмарина,
Једва чекам да се даље крене,
Да с' окрене па да се осмене.

Из Дрине.

Питају се птице подринице:
Чије местве леже покрај Дрине?
Чији в'јенац брзом плови Дрином?
Што га вали нису прогутали? —
Прозборише рибе ђуталице:

„То су местве Гојкове невјесте
Што ју мајка даде за недрага;
И в’јенац је са њезине главе,
Мрзак њојзи, па мрзак и Дрини; —
Л’јепа Пава сад у води спава.
Милије јој у води лежање
Нег у свили на недрагој руци.
Ваша Пава ка’ анђелак спава, —
Била ваша, од јутрос је наша; —
Ми је амо недрагом не дамо;
Љубимо јој косе расплетене,
Боље смо јој од немајке њене.“

Мудра дјевојка.

Четир делије, —
Једна дјевојка;
Турци делије, —
Везан’ дјевојка;
Пјане делије, —
Мудра дјевојка
Сваки се хтједе
С њоме грлити,
Сваки јој хтједе
Лице љубити,
Сваком се прохте
Сина имати:
Са златне гране
Златну јабуку. —
Пјане делије, —
Мудра дјевојка.
Она им вели

Да је одр'јеше :
 „Везане руке
 Никог не грле.“
 Одрјешеше јој
 С руку тенефе;
 Она им точи
 Вино, ракију.
 Она им здрави
 Лјепе здранице,
 Она им пјева
 Севди пјесмице,
 Пак опет точи
 Вино, ракију
 Кад виде Мйла
 Да их напила
 Пита их : „ком' сам
 Понајмилија ?
 Тај нека скочи
 Да ме загрли.“
 Свако се Туре
 Дизат' потеже, —
 А мудра мома.
 Гором побјеже

Милостив Циганин.

Купале се четир буле б'јеле
 Једна л'јена, друга од ње љевша,
 Вала, трећа најљевша је била,
 А четврта све три надљевшала, —
 Купале се у по ведро дана
 На лиману, гдје видока нема,

Прикраде се Циганине Црни
Пак им бјело покупи одјело ;
Рухо кѹпи, у буле погледа.
Купио га по дебела сата
Пак се скрио иза буса цбуна
Да с' одмара после добра ћара.
Цига био срца милостивна,
Тер пашмаге булам' оставио,
Кад се лате буле окупате
Кад се лате да се дома врате
Да не газе босе кроз окосе.

Алај сам се слатко насмијао.

Алај сам се слатко насмијао
Кад сам синоћ запео па пао
У ливади испод вите јеле,
Запео сам за ћилимац ткани,
Поплашио све птице на грани.
Ја ти падох, а ћилимац скочи,
Измста се була удовица,
Була десно а севделић л'јево,
А ја гледам и десно и л'јево.
Познао сам млада севделића,
Севделића баш мога сестрића ;
Пак се латим да булу ухватим.
Рекох : „Јао ! нисам вечерао.“
А була ме на вечеру звала,
Кувала ми цицвару на масти
Моли ме : „Немој ником касти.“
Нећу, було ! И кад би се чуло
Село мало не би вјеровало.

Сељаци варошанима.

Варошани на танкој сте грани!
Вјетар пуха, грана се њињуха,
Вјетар бије а грана се вије, —
Све се вије да се не пребије.
Куку вама да нема сељана;
Куку леле да нема орача,
И копача, и врједна сејача!
Да не има сељакова труда
Снашло би вас три стотине чуда;
Не би сјали, већ би гладовали, —
И суву би грану преглодали.

Кроз бурму.

Гледала је прошена дјевојка
А кроз бурму на свом оку црну:
Гледала је шире и дужине,
Гледала је брда и долине,
Дробне звјезде стадо мјесечево,
Сјај мјесеца, њихова пастира,
Небо ведро као да је сребро.
Дочекала зору гледајући,
Све кроз бурму на свом оку црну —
У сред бурме роди се и сунце.
Чудила се прошена дјевојка
„Већа бурма од цијела свјета!“

Имена оних предбројника
који су се изјаснили да ће примати све
даље свеске „Снохватица“ догод
буду излазиле.

Г. г. Васа Крстић-Љубисав Београд. —
Атанасије Шола, Мостар. — Алекса Шантић,
Мостар. — Светоз. Ђоровић, Мостар. — Ко-
сара Цветковић учит. Више Жен. Школ Бео-
град. — Даница Белесијина Срп. Падеј —
Коста Р. Крсмановић Studirs philos. Градац.
— Стев. С. Жакула Stud. philos. Градац. —
Данило Преспљанин парох Геденик. — Јов.
Чачуга учитељ, Геденик. — Анка Томинац
учитељица Вел. Писаница. — Миле Херак
парох, Вел. Писаница. — Пел. Ц. Ружић
трг. Вел. Писаница. — Данило М. Илић бе-
лежник Вел. Писаница. — Влада Стратими-
ровић сенатор, Н. Сад. — Миливој Толмачев
учитељ, Мокрин. — Паја Атанацковић, Пло-
јешће. — Шандор Павловић бележн. Ђуавељ.
— Даринка Девић учитељица, Осек. — Че-
творица из Турије преко Јов. Медурића учи-
теља. — Емил Бабић председн. судб. стола (?).
Алекс. Боцарић сликар, Млетке. — Јов. Фо-
ровић, Варјаш. — Једанаестори из Н. Сада
преко гђе Милице Томићке. — Петорица из

Руме преко Душана Поповића учитеља. — Сава Косанић свештен. Плашки. — Милош Љубибратић бележник, Плашки. — Др. Алекса Николајевић, Нова Градишка. — Јов. Јовановић, Кобаш. — Јос. Бастајић, Свињица. — Четворица из Двора преко Јов. Меплашића жуп. практиканта. — Пера Попадић, Н. Сад — Платон Ј. Подградски учитељ, Деска. — Свега 53.

 Још и сада није касно да ми се јаве они који желе примати све даље свеске „Снохватица“.

Ово ми је потребно за то да се даљим свескама лакше нађе издавач, јер ја немам времена да се тим послом занимам. — Свеске би, по мени, могле излазити 1—3 на годину, а биле би 4—5—6 табака јаке. — Цена би им била од табака 25 пара дин., или 25 филира. — До броја сталних предбројника стоји, хоће ли „Снохватице“ даље излазити или ће им са почетком уједно бити у крај (ма да је и III. и IV. свеска већ за штампу спремљена.)

ЗМАЈОВА

